

MAGYAR NÉPLAP

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI KATHOLIKUS KÉPES HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON TIZENHAT OLDAL TERJEDELEMBEN.

Előfizetési ára a magyar birodalomban és Ausztriában:
Egész évre 4 kor., félévre 2 kor., negyedévre 1 kor.
Egyes szám ára 8 fillér.

Szerkeszti és kiadja:
BUDAY ALADÁR
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28 b.

A német birodalom államaiba egész évre 6 kor.
Európa egyéb államaiba és Amerikába
egész évre --- --- --- 8 kor.
Egy példány hirdetés ára 20 fillér.

Tisztesség.

Dessewffy Aurél gróf a főrendiház szerdai ülésén azzal bókolt Széll Kálmánnak, hogy az ő kormányzata «tisztességes». Széll Kálmán pedig ezt a bókot elutasította magától, mert hiszen — ugymond — Magyarországnak mindig tisztességes kormányzati rendszerei voltak. A miniszterelnök e szavai szerint tehát tisztesség dolgában az ő kormányzati rendszere és az előző kormányok rendszere között *semmi különbség sincs*. Érdekes ez a kijelentés akkor, a mikor a képviselőházban napok óta a körül forog a vita, van-e rendszerváltozás vagy nincs? — A mikor eziránt nyíltan megkérdezik a miniszterelnököt, akkor azt mondja, hogy igenis van rendszerváltozás, mert hiszen ő a jog, törvény és igazság hármán áll és azokat szelint kormányozza az

országot. A mikor pedig Dessewffy Aurél gróf ezt nyíltan elismeri és elismerését azzal a szóval fejezi ki, hogy a Széll Kálmán kormánya tisztességes, akkor a miniszterelnök azt mondja, hogy Dessewffy Aurél gróf bizonyára «elszólta magát.»

Mi azonban azt hisszük, hogy most az egy-

szer nem Dessewffy Aurél gróf, hanem Széll Kálmán miniszterelnök szólta el magát, az elődei iránti «köteles» lojalitás nyomása alatt. Mert mit érthetett ő az alatt, hogy az előző kormányok

rendszere is tisztességes volt? — Azt, hogy a miniszterek nem loptak, nem sikkasztottak, a hivatali titkokat a saját gazdagodásukra föl nem használták, vagy meg nem vesztegették magukat? Én édes jó Istenem, hát csak *ennyiből* áll a kormányzati tisztesség?

A tisztességnek alapvető föltétele és alkateleme: mások jogainak tiszteletben tartása. És e tekintetben semmiféle különbséget nem lehet politikai vagy társadalmi tisztesség között. — Közjogok és magánjogok az életnek egyformán becses javai; a ki amazoktól megfoszt, éppen akkorát vétkezik ellenem, mint a ki emezeket ragadja el tőlem. Jogaim elvesztéséért meg nem vigasztal és ki nem

engesztel engem az, hogy a megfosztás *politikából* történt.

A magasabb közérdek igenis hozhat olyan helyzetbe, hogy a nemzetért, a hazáért áldozatot kell hoznom, csak hogy akkor ezeknek az áldozatoknak a *nemzeti közakarat* parancsából kell

Doktor Várossy Gyula, székesfehérvári püspök.

meghozatniok. De a mikor a rideg pártédek, vagy pláne egy, a nemzet érdekeivel ellentétes akarat foszt meg törvényes jogaimtól, akkor én ezt a jogfosztást helyénvalónak, menthetőnek, *tisztességnek* el nem ismerhetem.

Mondja meg a miniszterelnök ur, tisztességes dolognak tartja-e az erőszakot, a pressziót, a vesztegetést? Tisztességes dolognak tartja-e a párthiveknek a nemzet ellen tett szolgálatokért való dus megjutalmazását? Tisztességes dolognak tartja-e azt, hogy egy kormányferfi a saját nemzete ellen indítson hadjáratot, hogy annak érdekeit egy idegen országnak kiszolgáltathassa?

Ha pedig mindezeket nem tartja tisztességes dolognak, akkor meri-e azt mondani, hogy az ő kormányzata és az előző kormányok rendszere között tisztesség dolgában semmi különbség sincs?

Mindezeket pedig nem azért emeljük most ki, hogy üssünk egyet a már megbukott kormányokon, vagy hogy a mostani kormányzat előnyeit kitüntessük, hanem azért, hogy rámutassunk egy végzetes balítéletre, a mely már szinte beéződött a közvéleménybe és a melytől, a mint mai nyilatkozatából kitetszik, a miniszterelnök sem egészen mentes. Ez pedig az, hogy a *politikában minden szabad*; hogy a közéletben elkövetett bűnök, ha az ugynevezett «egyéni tisztesség» határait nem érintik, nem bélyegzik meg az azokat elkövetőket.

Ez a fölfogás fölülről indult ki és ma már szerencsésen elsajátította a legutolsó községi kisbíró is.

Arra a sok gázságra, a mit az utolsó évtizedekben a nemzet és annak jogai ellen elkövettek, volt egy mindenható, mindent exipáló mentség: az, hogy politikából történt. Elmehetett egy miniszter akár egész a hazaárulásig, azért tisztességes ember maradt... A főispán vagy a főszolgabíró lábball tiporhatta a törvényt, az alkotmányt, százezrek jogait, azért azt mondták rá, hogy tisztességes ember!

Ennek már egyszer meg kell szünnie, mert különben nincs semmi garanciánk arra, hogy állandóan és igazán tisztességes kormányzatunk legyen.

A közmegvetésnek épen úgy le kell sujtanani azokat, a kik a nemzeti közjogokat sértik meg, mint a kik jogtalanul a magánjogokat, az anyagi javakat sajátítják el. Dessewfiy Aurél ma megkezdte, a mikor megbélyegezte a Széll Kálmán előtti kormányzati rendszert. Szavának férfiasan helyt állott; hiába kérlette a miniszterelnök, hogy magyarázza *enyhébben* a szavait, ő hallgatott... Jól tette!

L. M.

Becsületos küzdelem a munkahiány ellen.

(V. H.) Tél közeledtével sokféle munkának elmulik az ideje, a miáltal minden évben ilyenkor megszaporodik a munka híján kesergők száma. Idei esztendőnkben a balul álló gazdasági viszonyok is rosszabbítják még a helyzetet, a Németországi még inkább, mint a miénk. A külállamok pedig mindig, a német birodalom pedig első sorban befolyásolják hazánk kereseti viszonyait. Az ottani bankbukások és a gazdasági válságjuk a mi állapotainkat is megrontották. Az ottani állapotok pedig annyira kemények, hogy egy miniszterük a mai napokat a hét szűk esztendővel mérte össze, a mikor minden de minden termés kiapadt; úgy most is a keresetforrások minden ágában lankadás és szünet állott be. Azt pedig mi magyarok is megérezzük, mert számukra sokat dolgoznánk, ha rendelnének. Nem kell azért haragudni, majd ha lesz munkájuk, jut nekünk is; addig pedig tünni kell Istenbe vetett bizalommal, megadással és férfias nyugalommal.

Hogy nehéz a türés, azt mindnyájan tudjuk! kivált ha soknak van oka a türésre, az még nehezebb. Mert mikor az egész atyafiság küzd és éhez, akkor egyikünkön sem segíthetnek az atyafiak.

Magában az ország fővárosában *nyolcvanezer* munkás áll tétlenül, mert nincs munka. És ez a szám még növekedni fog, mert mindig több és több szakja a munkának marad ki, a mint hülnek a napok. Hazánkban kivált a szövő és vasat dolgozó iparosoknak nincs munkájuk, a kik pedig télen nem mindig szünetelnek; ez már a gazdasági válság következménye.

Parlamentünk még nem foglalkozhatott behatóan az általános munkátlanság kérdésével, csupán megemlítette azt a föllirati vita során néhány szónok, leginkább a néppárt részéről. Hanem a minisztertanácsban már komolyan tárgyalták a fenyegető nyomort és el is határozták, hogy némi enyhítésül mindegyik miniszter a maga körében használjon föl minden megtakarítható pénzt és hozzányulhat a hitelt arra, hogy közmunkákat rendelhesen. Egyelőre negyven milliót helyezhettek kilátásba; állami és kincstári építkezéseket, vasut-, hid- és utépitést terveznek az árából.

Ezáltal valami kevés enyhítést kap a magyar munkás nép; legalább az állami gyárak nem kényszerülnek elbocsájtani munkásaikat és a magánosok is valami kis foglalkozáshoz jutnak. A kormány ezzel valóban jót tett a munkás néppel; ám, ha körültekintő nemzetgazdasági reformot idejében életbe léptettek volna, az Ő szentsége keresztény szociális tanaiból és tanácsaiból legalább egyetmást megfogadtak volna, akkor a bajok legnagyobb részének elejét is vették volna, vagy legalább nagyban enyhítették volna azokat. A tultermelést kellene megakadályoznia az államnak mihamarább egyrészt, és az uzsoraszerű kereskedés tulkapásait visszanyesegetnie másrészt.

Van-e joga az embernek munkára?

Bismarck herceg 1885-ben az ő nemzetgazdasági politikájának igazolására a német birodalmi gyűlésben ezen emlékezetes és fontos kijelentést tette: «Elismerem és vallom, hogy mindenkinek joga van munkára! és a mig én a polczon leszek, ezt a jogot mindig tiszteletben akarom tartani és tartatni. Vagy nem folyik-e önként, a mi erkölcsi életünkben, hogy, ha az a férfi odaáll polgártársai elé és azt mondja: egészséges vagyok, munkakedvem van, de nem találok foglalkozást — akkor joga van azt is mondani: adjatok nekem mrnkát! és az államnak

hiány

ak elmulik
egszaporo-
szttendők-
sszabbtják
b, mint a
birodalom
seti viszo-
válságjuk
állapotok
ük a mai
, a mikor
s a kereset-
állott be.
számukra
ddig pedig
sal és fér-

ük! kívált
ebb. Mert
egyikün-

ezzer mun-
szám még
ja a mun-
házánkban
lncs mun-
ek; ez már

behatóan
megemli-
leginkább
esban már
l is határ-
er a maga
pénzt és
rendelhes-
kilátásba;
s utépítést

ar munkás
szerülnek
alami kis
n jót tett
gazdasági
szentsége
legalább
egnagyobb
nagyban
ene meg-
sztt, és az
esegetnie

gazdasági
gyűlésben
Elismerem
ra! és a
szteletben
önként. a
áll polgár-
munkaked-
joga van
államnak

kötelessége is, hogy neki munkát adjon?!» Bismarck hercegnék ezen magvas kijelentése fölött azután nagy vita indult meg, melyben nemcsak a németországi, hanem az egész világról való tudósok részt vettek, ki mellette, ki ellene és máig a kérdés végleg eldöntve, mondjuk így: törvénybe ígatva sehol sincsen.

Van-e joga az embernek munkára? Kétségtelen, hogy joga van. Nem az írott törvény alapján, hogy megkövetelhesse: hanem az erkölcsi törvények alapján, hogy megkívánhassa. Mint a hogyan a munkától eltántani sem szabad senkit, a ki abból számot kér. A munkanyújtás a leghatásosabb jótétemény, mert jósága kihat egy egész családra, kihat az egész helységre, de sőt fölötte érdeemesen kihat az egész ország gazdasági viszonyaira. Kivált ottan, a hol hiány van a munkában de becsületesen áhitoznak utána, látszik meg a munkanyújtás jótét hatása azokon is, a kik kapják, meg azokon is, a kik nyújtják.

Nem szabad, hogy az állam a liberalizmus szellemében nyugodtan nézze, miként fejlődnek az állapotok, miként fordul a koczka és nem szabad semmire azt mondania: Hja, halál ellen nincs orvosság! tehát az ellen sincs, ha a versengő nagy tőke tultermelése a becsületes kisiparos munkáját és létét sárba tiporja. Mert az államnak legfőbb föladata, hogy előmozdítsa a közjót, tehát az általános jólétet és megélhetést. A munkások érdekében beállított kerületi betegsegélyző-pénztárak nem elégségesek, mert csak betegségben és rokkantságban, vagy balesetkor nyújtanak segítő kezet. Azért ezeknek fokozatos kibővítését kell nagy gonddal előkészíteni, hogy a munkás az előregedéskor is támaszt találjon bennök, de még inkább szükség van olyan állami intézményekre, melyek a keresletet és kínálatot az iparban közvetítik, tehát szabályozzák is.

Ma azonban csak az az államnak legfontosabb föladata, hogy az észrevett és ijesztő munkahányon gyorsan megrendelésekkel segítsen, mert neki van ahhoz elegendő pénze, vagy ha nincs is, de van rá hitele és mert valóban az államnak van leginkább alkalma, hogy nagyobb arányu munkát rendelhessen. Ennek a sürgős föladatnak, mint pillanatnyi szükségnek a minisztertanács akkor, mikor a negyvenmilliót inségmunkára megszavazta, egyelőre eleget is tett.

Az állam mellett azonban másoknak is kötelességük, hogy hathatósan segítsenek. Mert nagyon szükség van rá.

Városok és falvak, járások és megyék igazán segítenek ennek az átmeneti időnek keservét enyhíteni, ha most rendelik meg a közmunkát. Nem arról van szó, hogy olyasmit csináltassanak, a mire egyáltalán nincs szükség, vagy olyasmit, a mire most nincs szükség, hanem csak arról, hogy legalább valami keveset dolgoztassanak. Mert ha minden helység csak hat-nyolcz munkáskezet tudna most rendkívüli módon foglalkoztatni, már igen nagy segítség volna az országra általában.

Ehhez képest fordulunk kéréssel a tehetős magános emberekhez is, hogy tőlük telhetőleg adjanak munkát a kézműveseknek is, meg a napszámba dolgozó munkásoknak is; kivált, ha amugy is szándékoznak ez évben, vagy a jövő év elején valamit csináltatni, legalább ne halasztsák addigra, míg megint a munkásokban lesz szükség; hanem dolgoztassanak most, a mikor a munkaadás egyszerűszeremind szeretetteljes felebarátság is. Nem kell félni azért, hogy ilyformán majd a rendes munkaidőben nem lesz majd munka. Majd gondot visel hazánkra a jó Isten!

Elmulnak a rossz napok, és helyükbe jönnek a jók. A külföldi válságok elmulnak, lesz hazánkban megint munka. Addig is tegyünk, a mit tehetünk, és tőrjünk békével. Nincs szebb alamizsna, mint munkát adni a dolgozók keznek, mikor az nyomorogna másképen.

A mai idők pedig annál hangosabban kiáltják világgá, de különösen a magyar haza fiai felé: «Takarékosság mindenben!» Ha takarítás mikor van — vehetsz abból, mikor nincsen. A ki nem takarékos a «van» idejekor, az csak magára vethet a szükség-inség napjaikor. Azok pedig, a kik takarékoskodnának ugyan, de nem tehetik vagy az apró munkabér miatt vagy a nagy család miatt, vagy betegségek vagy haláleset miatt — azok kétszeresen rászolgálnak a község és lakosai támogatására. Keresztények! csak keresztényektől és honfiaktól vásároljatok, csak az ő kezükről gondoskodjatok legelsőbb sorban.

Inségmunka.

Hivatalos statisztikai adatok szerint Hamburgban, a nagy kikötővárosban, melynek lakossága száma egyforma nagy Budapestével, 1895-ben minden 1000 lakosra 22 munkanélküli jutott. Ha a többi német világvárost vesszük szemügyre, azt találjuk, hogy Berlinben 22, Lipszében, Drezdában, Münchenben, Frankfurtban 11—13, Stuttgartban, Straszburbán 6—8 munkanélküli esik minden ezer lakosra.

Ausztriában az 1899-ben közzétett hiteles adatok szerint még kedvezőbb az arány, mint Németországban, hisz Bécsben 6, Grácban 6, Prágában 8, Brünben 1, Lembergben 6 munkanélküli jut minden ezer lakosra.

Ezzel szemben, megbízható becslések szerint, Budapest 80.000 a munkanélküliek száma, tehát 114 munkanélküli jut minden ezer lakosra.

De, hogy nemcsak Budapest, hanem általán az egész országban rettenetes az inség és nyomor és a nép minden bizalmát elvesztette, hogy e hazában még valaha becsületes munkája után tisztességes módon, emberhez méltóan megélhet (mellőzve a haza minden részéből fölhangzó panaszhangokat), egyszerűen a «Statisztikai Havi Közlemények» legutóbbi füzetére hivatkozunk, mely szerint szeptember havában, tehát közvetlen az aratás után, a szorosán vett Magyarországon (Fiumével) 5583, a Horvát-Szlavonországokban kiadott utlevelek száma pedig 3334 volt, melyek legnagyobb része Amerikába szülő érvényességgel adatott ki. Utitársakkal együtt 10.403 egyén vándorolt ki szeptember havában. Hány ezeken vándoroltak azonban ki az Amerikából visszaküldött utlevelekkel? A hatóságok egyértelmű jelentései szerint bizonyára még ennél a 10.000-nél is többen. Hogy mily megdöbbentő mérvben terjed a felvidéken a kivándorlás, jellemző arra, hogy csupán a 34. hadkiegészítő parancsnokság, a melynek hatásköre Abauj-Torna és Borsod megyékre terjed ki, *kilenczezer katonaszökevényt* tart ezidő szerint nyilvántartásban, kik valamenyien Amerikába kivándoroltak, hol a munkabér magas, az élelmezés olcsó és kényyszerkatonáskodás nincsen. Ujabban pedig azt olvassuk a napilapokban: «Gyertyámos-ról, a bőtermő Bánátban, 42 család 105 taggal kivándorolt Amerikába. A legidősebb 45 éves. Utleveleik rendben voltak». Nos uraim, ha a mi hazánkban önök úgy gondoskodnak a népről, hogy még a szorgalmas és takarékos sváb paraszt sem tud megélni e hazában, akkor ne csodálják, hogy a magyar és általán e haza minden népe nyomorban van és elégedetlen. Bizony legfőbb ideje, hogy a népen segítsenek, ha nem akarják, hogy még a Dózsa lázadásnál is véresebb forradalom pusztítson végig szegény hazánkon. És ugylátszik, a Széll Kálmánnak jogon, törvényen és igazságon alapuló kormányja is végre belátja, hogy már csordultig a pohár és így a nép nyomorának enyhítésére *inség-*

munkákat helyez kilátásba. Szép. Hanem, hogy az inségmunkákra kilátásba helyezett milliókat ne idegenek, hanem kizárólag csak magyar munkások kapják meg és hogy minél ritkábban legyen szükség ily inségmunkákra, arranézve az alábbiakat ajánljuk különösen is a katolikus egyesületek tagjainak szíves figyelmébe. Mi is úgy olvastuk különféle németországi katolikus hírlapban és ott jóknak bizonyultak:

1. *Munkanélküliség Mannheimban.* A munkanélküliek egy gyűlésén Szüszkind városi bizottsági tag jelentést tett a Mannheim városa által tervbe vett inségmunkákról. Ezek szerint földmunkák, köapritásban stb. körülbelül 39.000 munkanap van előirányozva, de minthogy a munkanélküliek kevesebb munkát bírnak végezni, mint a rendes földmunkások és köapritók, úgy ezen munkanapok száma a kétszeresére is fölemelkedhetik. Különösen sok munka alkalmat fog nyújtani az új vasuti pályaudvar építése, a melynek költségeire 3 millió márka van előirányozva. A városi tanács beadványt nyújtott a vasutiminiszterhez, hogy a munkálatokat haladéktalanul írja ki és a szerződési föltételekbe vegye be azt a pontot, hogy: «Az építkezéseknél kizárólag csak Mannheimban illetőséggel bíró és segélyezésre szorult, ott lakó munkások nyerhetnek alkalmazást». Ily módon a mannheimi munkanélkülieknek biztosítva van a munka és az olaszok ki vannak zárva. A városi tanács még annyira is ment, hogy megkérte a minisztert, hogy a vállalkozóknak térítse meg az ebből netán eredő munkabér többkiadást. Mannheimban jelenleg 5000 munkanélkülit számláltak össze. Mannheim városnak példája minden magyar városnak utánzásra ajánlható, különösen, hogy egy városi bizottsági tag maga személyesen menjen el a munkanélküliek gyűlésébe és ismertesse ott a munkanélküliek érdekében tett intézkedéseket.

2. *Idegen munkások.* Október 27-én, a «keresztény fémmunkások szövetkezete» kerületi gyűlést tartott Kölnben, melyen a gabonavámok tárgyában határozati javaslatot fogadtak el. Ennek végsorai a következők: «A gyűlés kijelenti, hogy nem helyesli, a mint az eddigi vámbevételek fölhasználattak és azon óhajának ad kifejezést, hogy a vámbevételek, melyek a népnek széles rétegeit terhelik, kizárólagosan is a népnek érdekében használtassanak föl, és azon reményt táplálja, hogy a német népnek képviselői megtalálják annak útját módját, hogy ezen cél eléérassék».

«Ha várakozásunk ellenére a népképviselők többsége a birodalmi gyűlésen a vámok fölemelése mellett határozna, a gyűlés követeli, hogy minden munkában levő külföldi, nem birodalmi illetőségű munkás vagy munkásnő után az illető munkaadótól minden napra legalább 1 márka adó szedendő, hogy a nemzeti termelés mellett a nemzeti munka is védve legyen. Az ezen adóból befolyó jövedelem munkás-célokra használtassék föl.»

3. *Olesó munkaerő.* J. Spiró (társtulajdonosa egy papirgyárnak Krumauban), a bécsi iparos-körben fölolvasást tartván, ebben igen találóan a következőket mondá: «Amerikában a munkások kiváló ügyesség, intelligencia, kitartás és becsvágy által tűnnek ki. A magas munkabérek daczára, melyek az ország jóléte szempontjából valóságos szerencsét képeznek, az elkészített áruk egységét tekintve a munkabér kisebb, mint nálunk. Annak következtén, hogy a munkások sokat keresnek, azon helyzetben is vannak, hogy sokat költenek, a mi egyértelmű nagy belfogyasztással és megfelelő tömegtermeléssel. Tapasztalataim arra tanítottak, hogy az ugynevezett olesó munkaerők mindig a legdrágábbak». Joggal mondja erre nézve a német-nemzeti kereskedelmi alkalmazottak szövetkezetének szakközlőnye, a «Deutsche

Handels-Wacht», hogy ezen beismerése egy öntapasztalattal bírónak, nem lep meg egy nemzetgazdász sem. Mert a tudomány ezerszeresen bebizonyította, hogy valóban és tényleg úgy van, mint a hogy Spiró mondja. De azért mindig igen örvendeztető, ha a vállalkozók is tapasztalásaik és az eredmények után meggyőződnek arról, hogy magas munkabérek úgy a köznek, mint saját iparuknak csak előnyére vannak és ezt nyíltan bevallják, a mi szaktársaiknál rendszerint nagyobb befolyással, hatással van, mint egy tudományos tiltakozás a munkabérelszorítás ellen».

Zichy Nándor gróf azt mondta a katolikus nagygyűlés III. szakosztályi ülésén:

«hogy a jövő évi nagygyűlés előkészítéseképpen minden katolikus egyesülethez fölszólítást kell intézni, hogy gyűjtsék egybe a működésükre, az általuk észlelt hiányokra vonatkozó adatokat és közöljék azokat a nagygyűlés vezetőségével. Ezen az alapon azután majd előadást lehet tartani arról is, a mi már megvan, arról is, a mi még hiányzik a szociális tevékenységből».

Mi tehát ezekután fölszólítunk minden katolikus egyleti tagot és általán minden katolikust, de különösen is a «Magyar Néplap» olvasóit, hogy a hazánkban évről-évre mindjobban terjedő inség és nyomor lehető megszüntetésére hívják föl a katolikus nagygyűléseket rendező állandó bizottságot (Budapest, IV. ker., Molnár-u. 11. központi katolikus kör) és erre nézve ajánlják, hogy találjon a katolikus nagygyűléseket rendező állandó bizottság módot arra, hogy mint lehetne az ezen cikk 1. 2. 3. pontjában foglaltakat törvényhozási uton mielőbb megvalósítani hazánkban. Vagy lenne-e akkor szükség inségmunkákra, ha minden város, község, megye kizárólag vagy legalább első sorban a városban, községben, megyében illetőséggel bíróknak adna munkát? Ha a nem magyar honos munkások alkalmazásáért minden munkaadó magas adót fizetne? És ha a törvényhozás oly magas törvényes (minimális legkisebb) munkabérek szabna meg, hogy abból a munkás a munkanélkülisége idejére megtakaríthatna magának valamit? Schödl Gyula.

Országgyűlés.

Mult hét szombatján érdekes párviadalt vittek az országgyűlésen Ernszt Sándor dr. és Hieronymi Károly a kisiparosok helyzetének kérdésében. Az első a néppárt híve, de beszédjével maga felé fordította mindazokat, kik az igazságnak hívei. Kezdette azzal, hogy a szabadelvű párt fölirati javaslatából igen érdekes dolgok hiányzanak. Leginkább a szabad gyülekezési és egyesülési jog hiányát fájlatja; azután az adóreformot, meg a közigazgatás egyszerűsítését sürgette meg, majd a hármasszövetségről szólott és fölpanaszolta, hogy annak fentartása nekünk töméntelen pénzünkbe és áldozatunkba kerül, de vajmi keveset használ, belső állapotainkat pedig igazán rosszabíítja. Eddig mondott szavait hol ez, hol amaz oldala a Háznak fogadta tetszéssel. Hanem mikor arra tért át, hogy hazánkban a kisiparosok milyen nyomoruság előtt állanak, akkor az egész képviselőház olyan figyelemmel hallgatta, a minőben új szónoknak, pláne ellenzékinek nagyon ritkán van része. Elmondta, hogy hazánkban közel egy millió ember üz ipart és mondhatjuk, 3 millió embert tart el a kézmű, míg a gyárak összesen kétszáz-ezer embernek sem adnak kenyeret, mégis az állam kormányzata minden gondját a gyárakra fordítja, a kisipa-

rosok helyettesítő miniszterévé változott. Ez biz s polgárelcsős csalálozottak.

Ma az áldatultnak a két körü agyonny minden i országba hatna m nincs el azonban De anna Hanem a szemben ez így v hogy a szavazati szól, hog gedő szo menhelye kást — r fázva zajt úgy az c kenyeret.

Meg kezett a ban szó ellen valói jog ki

A t igazak, k kifejezés belügymit folni. De saját párség is ma versenyg még jobb

Végi

Olyan v lésen: tü sában. k elítelte a a esöppe a mit pe mondotta és a jövő tunk, mi burg-ház mikor a dalmát»

Azu és közig vezércik érdemli.

Hata rendszerv

Ekko Rako

kedését mánynak az ország

rosok helyzetét napról-napra nehezíti, sőt a kereskedelmi miniszterium azzal biztatja őket, hogy értsék meg a megváltozott időket és legyenek minél előbb gyári munkásokká. Ez biz szomorú dolog. Azelőtt a kisiparosok a városok polgárelemét képezték, hazafias, hithű és kényesen erkölcsös családokat alapítottak, jó módban éltek, tekintélyben állottak.

Ma pedig proletárok. Mert szegényedtek ők már az áldatlan gazdálkodás miatt is, de még inkább kipusztulnak a szabad ipar és a korlátlan verseny alatt. Ez a két körülmény rájuk zuditotta a nagy tőkét, mely őket agyonnyomja. Már ma is az az állapot észlelhető, hogy minden iparágban több a mester, mint a legény az egész országban. Ugy, hogy a mester még akkor sem fogadhatna mindig mestert, ha tudna neki munkát adni, mert nincs elegendő tanult és fölszabadult legény. Tényleg azonban azért sem fogad legényt, mert nincs munka. De annak, hogy nincs munkája, nem mindig ő a hibása. Hanem a viszonyok és az állam, mely a kézművessel szemben a nagyiparost, a gyárost gondolja jobban. Ha ez így van, akkor még nagyobb az igaztalanság abban, hogy a legénynélkül dolgozó kézművesnek, miért nincs szavazati joga? És ezt bővebben fejtegeti. Azután arról szól, hogy ne népkonyhákat állítsanak csupán, ne melegező szobákat tartsanak nyitva csupán, ne hajléktalanok menhelyébe invitálják a kenyértelen kézművest és munkást — ne is csukják be és kardlapozzák meg az éhezve-fázva zajongani kezdő munkást — hanem kormányozzák úgy az országot, hogy a ki dolgozni akar, az találjon is kenyeret.

Megütközik azon, hogy míg a trónbeszéd megemlékezett a kisiparról, addig a többség föllíratí javaslatában szó sincs róluk. Kéri ennek szólását és a balesetek ellen való biztosítás törvényes rendezését, sürgeti a választói jog kiterjesztését.

A többség is elismerte, hogy Ernszt Sándor szavai igazak, habár sokban nem értenek vele egyet. Ennek kifejezésére föllállott aztán Hieronymi képviselő, volt belügyminiszter és csunya magas hangon kezdte őt cáfolni. De nemcsak hogy ez nem sikerült neki, de még saját pártja sem osztozott nézeteiben. Ugy látszik, a többség is más véleményben van ma a nagytőke és a kisipar versengése felől, mint volt 1896-ban Bánffy alatt. Majd még jobban is megváltoznak.

Végül Rakovszky István tartott hatalmas beszédet. Olyan volt ez alkalommal is, mint a múlt országgyűlésen: tüzes, heves, kiméletlen az igaztalanság ostorozásában. Különösen külügyi politikánkkal foglalkozott és elítélte a németiség viselkedését velünk szemben, mert a csöppet sem testvéries, még csak nem is barátságos, a mit pedig szövetséges nemzetől elvárhatnánk. Azt is mondotta, hogy Poroszország Ausztriának sohasem volt és a jövőben sem lehet jóbarátja, de nekünk sem barátunk, minket csak ütőkártyának akar használni a Habsburg-ház ellen, a mely ősl dinasztia nekik utjukban van, mikor a nagy «minden európai németek egyesített birodalmát» akarják megalapítani.

Azután az ország belügyeivel, különösen a belpolitika és közigazgatás szellemével foglalkozik, a melyet mai vezérezikünk bővebben ismertet és ostoroz, mert megérdemli.

Határozottan megkérdezi a miniszterelnöktől: van-e rendszerváltozás ő alatta, igen vagy nem?

Ekkor a miniszterelnök beleszólt, hogy: Igenis van

Rakovszky még Bánffy báró volt kormányának viselkedését bírálta élesen és rosszalta, hogy a bukott kormánynak néhány tagja még ma is miniszter lehet — és az ország ebbe bele nyugszik.

Hétfő.

Az napon két beszéd volt csak, de agynak-főnek elég lett volna belőle egy is — míg az igaz magyar szív elbirt volna ilyen egy pár százat, mert nem kapott belőlük semmit. Beöthy Akos volt az első szónok, Széll Kálmán miniszterelnök a második.

Beöthy beszéde dicséretes. Hatalmas itéletmondás volt az az elmúlt idők és a mai napok közéletéről és a miniszterelnökről meg politikájáról. Sajnos csak az, hogy Beöthy aztán nem folytatta úgy, a miként vártuk, vagyis az itélet után nem szabott irányt, hogy hát minőnek is kellene lenni az állapotoknak. De megint az vigasztal ebben is, hogy Beöthynél erre hivatottabbak a katolikus hithű államférfiak és azok meg is mondták.

Széll Kálmánnak az lett volna föladata, hogy az ellezéki képviselőknek feleljen. Felelt is, de nem az országról, a népről beszélt, hanem csupán a maga személyét dicsérte, a maga eljárását, mentegette; a katolikus papságnak pedig fölhányta, hogy a választásokban tulságosan is részt vett, azaz kitanította, oktatta, jó utra vezette, sokban segítette a népet és ez neki nem tetszik.

Kedd.

A mit velünk együtt minden józan magyar honfi erre felelt volna, azt elmondta a keddi ülésben *Hellebronth* Géza, a fügedi kerület Ugron-párti képviselője, mikor azt mondotta, hogy a mit minden jobb lelkű magyar kívánhat, t. i. a vallási békét legjobban az biztosítja, hogy ha épen a papság szolgál a népnek jóirányu vezetéssel és támogatja őt a politikában is. A hol a vezetés a jegyzők, a korcsmárosok kezébe ment át, ott körülbelül beharangoztak minden jognak és lékének.

Hellebronth után *Horánszky* Nándor sietett a miniszterelnök védelmére. Különösen a választások fölött fejezte ki meglegedését. No, ez az ő dolga. Hiába nógatták, hogy beszéljen a vámerületről, egységes, közös legyen-e, vagy külön önálló, erről nem szólt, azt mondta, majd később.

Szerda.

Szerdán a főrendiház tartott ülést, a válaszfölrirat dolgában és be is fejezte a vitát, elfogadván a betérjesztett javaslatot. De ez a vita dicsekszik oly mély tartalommal, hogy valóban méltó a főrendekhez.

Pedig csak négyen beszéltek. *Zichy* Nándor és *Dessewffy* Aurél grófok, *Kautz* Gyula bankkormányzó és természetesen a miniszterelnök. *Schlauch* Lőrincz váradi bíboros-püspök pedig néhányszor közbeszólt, de ezek a röpke közbemondások fölérték egy-egy beszédet.

Zichy Nándor nagyszabásu beszéde két részre oszlott. Az elsőben magasan járó politikai meghatározások voltak hallhatók a szabadelvüségéről, azután a kereszténytelen politikát ítélte el, míg végül az egyházpolitikai törvények olyan átalakítását sürgette, a minőt a néppárt programjában kívánt. — A második rész a gazdasági kérdésekkel foglalkozott. Befejezésül pedig az országgyűlési néppártot és annak válaszfölriratát, jobban mondva, egész politikáját vette pártfogásba és kimondotta, a mit mindnyájan úgy éreznünk: a liberálizmus és az azon alapon álló kormányhatalom meg annak közegei csak azért üldözi ezt a keresztény pártot, mert nem liberális és jobban azért, mert éppen katolikus.

Az ősz hitbajnokkal előbb *Kautz* Gyula vitatkozott a gazdasági kérdéseken, azután a miniszterelnök az egyházpolitikában. Egyik se sok sikerrel.

Előbb azonban *Dessewffy* Aurél gróf szólalt föl, igen

érdekesen, különösen akkor, mikor a miniszteriumoknak erélyes takarékossgot ajánlott.

A főrendek végül elfogadták a fölrirati javaslatot úgy, a mint volt. Ennek az ülésnek még igen nevezetes részlete volt az, hogy Degenfeld gróf lemondott főrendi tagsági jogának egyik cziméről. Ő ugyanis úgy is mint mágnás tagja a főrendiháznak, de tagja még azon a czimen is, hogy ő a reformátusok legidősebb főgondnoka. Ez utóbbiról most lemondott és így helyébe az utána következő legidősebb főgondnokot kell behívni, az pedig nem más, mint — Tisza Kálmán. A sógor Degenfeld gróf megkönyörült rajta, hogy ne kelljen mindig a kuczkóban ülnie, legalább a főrendiház ritkaságos üléseibe járhasson el, ha már Nagyvárad kiemelte őt a képviselők házából.

Csütörtök.

Az nap megint a képviselőház folytatta a fölrirati javaslat vitáját. Három szónoka volt az ülésnek, *Polezner* Jenő szegedi követ a Kossuth-párt fölriratát ajánlgatta, fölpanaszolta, hogy a kormány semmit sem tesz az általános nyomor enyhítésére. Haragszik a hadseregre, mert az nem is közös, hanem tisztán osztrák. Haragszik a feketesárga zászlóra, meg a Gotterhalltéra. Minek huzzák folyton azt a magyar király tiszteletére. Erre *Holló* Lajos közbe kiáltott, hogy addig fogják huzni ezt az osztrák nótát, míg megint egyszer elverjük őket a mellett. A harcziás kijelentésen aztán nagyot nevettek a honatyák, de ugyanakkor egy fiatal ember a karatról valami füzetet hajigált le a terem közepébe és honáruolónak nevezte a képviselőket. Xivezték iziben és akkor kitünt, hogy kissé meghibbant az elméje.

Mikor ez a kis zavar elmúlt, heves szóharcba keveredtek Pichler meg Weisz képviselők és az nem is csuda, mert két dudás ritkán fér meg egy csárdában. Egymást szidták, a mi nem való a Ház elé.

Most Györfly Gyula állott föl és keményen megvádolta a néppártot, hogy az szítja a felekezeti harcot, mert izgatja a népet. Azután a székelveket ajánlotta jobban a kormány gondjába. A mit a néppárttól mondott, abban tulzott és igaztalan volt. A székelvekről pedig helyesen beszélt.

Utolsó szónok volt Buzáth Ferencz, a ki a néppárt álláspontját fejtegette a hármasszövetséggel szemben, továbbá számon kérte a miniszterelnöktől, vajjon hajlandó-e beváltani, a mit ígért. t. i. hogy jobba fogja átalakítani az uzsoratorvényt meg a tőzsdéről való törvényes rendelkezéseket.

Rakovszky erre az egyházpolitikai törvények revízióját sürgette meg egy röpké mondásban, mert sok kormánypárti képviselő ezt is megígérte a választásokkor.

A fölrirati vitához még oly számosan vannak fölriratkozva, hogy a vita befejezését csak a jövő hét végére várhatjuk.

POLITIKAI HIREK.

A vámterület. Ennek megvitatása uralja most a helyzetet. Bécsben is, Budapesten is erről folynak tárgyalások értekezések. Körber osztrák miniszterelnök föltárta Széll előtt a helyzetet, hogy nincs rá remény, mely szerint az osztrák birodalmi gyűlés a kiegyezést törvénybe iktatná. Azért kell neki a vámtárgyalásokat is folyton halasztgatnia. Pedig a vámtarifának az 1903-ik évben okvetlen meg kell lennie, mert akkor kezdődnek tárgyalásaink a külső államokkal a kereskedelmi szerző-

désekről. Addigra Magyarországnak Ausztriával tisztában kell lennie; közös marad-e a vámterület vagy önálló lesz a miénk? mert a külföldi szerződéseket csak úgy lehet majd megkötni.

Körber ujabban azzal állott elő, hogy a vámszerződést Ausztriával ne tiz hanem husz évre kössük meg. Az ő czélja világos: Mennél tovább lenyügözve tartani a magyar ipart, kereskedelmet, de kivált a földművelést. A magyar kormány ebbe nem hajlandó beleegyezni, de nem is teheti, mert a vámterület határideje mindig úgy állapítandó, hogy lejáratá egybeessék a nemzetközi szerződések lejáratásával, már pedig egyetlen hatalom sem köt tiz esztendőnél hosszabb szerződést.

Az önálló vámterülethez szükséges tarifát már most nagy gonddal készítik elő szakértő államférfiak. Csudálatos, hogy a magyar közvélemény behatóbban nem foglalkozik a kérdéssel. Más államokban ilyenkor egyik népgyűlés a másikat érné és a polgárság minden rétege sietne kifejezni a kívánságait és véleményeit. Nálunk az ilyen fontos államéleti kérdésekhez mindig csak akkor szólnak hozzá, mikor már kész javaslat fekszik a közönség előtt. Akkor pedig már legtöbbször igen rövid idő marad a beható és sokoldalú megbeszélésre.

Megtámadott mandátumok. Még mindig érkeznek kérvények a Házhoz és panaszok a Kuriához, melyek választások megsemmisítését kérik. Eddig 58 képviselő ellen szólaltak föl. A panaszok tárgyalásai eltartanak talán tavaszig is.

Kossuth Ferencz mult szombaton érte meg hatvanadik születése napját. Sokan üdvözölték. A köszönő beszédben beismerte, hogy eddig semmit sem tudott tenni az országért. Elmondhatjuk ezt pártjáról is. Kár azért a két-három magánéletében hithű katolikus emberért, a ki középük tévedt. Nem is értjük meg, hogyan bírják ott ki sokáig.

Különös kívánság, melyet senki sem fogadhat jó indulatába, a horvát egyetemi ifjaknak az az óhaja, hogy Laibachban, tehát osztrák területen állítsanak föl egy szláv egyetemet és annak oklevelei magyar hazánkban, illetve a társországokban birjanak érvénynyel. Ilyet eddig sehol se mertek kívánni.

A papok és a politika. Volt róla szó már az országgyűlés tudósításban is. Itt külön csak azt mondjuk el, hogy mikép került szóba, Rakovszky István képviselő azt felelte a miniszterelnök szavaira, mikor az a papok politikai befolyását bírálta, hogy hiszen ő, t. i. a miniszterelnök csinálta a kanczelparagrafust, vagyis azt a törvényt, mely szerint a papoknak nem szabad a szószékről politikát hirdetni. Itt említjük meg, hogy kár volt az külön a magyar törvények közé iktatni, mert hiszen az egyház régen megszabta, hogy mi való a szószékre és mi nem.

Bakovszky szavaira Baross Károly bodajki képviselő felelte röptiben, hogy az a paragrafus még kevés. Rakovszky erre méltán fölhevült és szemére lobbantotta Barosznak, hogy ő bizony nagyon is utána járt, hogy éppen a papok segítsenek neki a megválasztásához, vagy legalább ne dolgozzanak ellene. Baross erre megint azt mondotta, hogy ez nem igaz. Pedig igaz.

Hát végtére az nem tartozik sem ránk, sem az országra, hogy ki mikép és kiknek a segélyével jut az ország házába, csak tisztességes uton jusson oda és aztán megállja ott helyét, mikor a magyar haza igazát kell védeni. Barosban bizhatunk, mert az agrár politikának régi hű bajnoka ő és ez a politika bizony derék. A néppárt is erre vállalkozott, csak a szavak mások az ő programjukban. Szabad legyen arra kérnünk a képviselőház katolikus tagjait, hogy egymást jobban kimélgék, soha se bántásák, kicsiségekért ne állítsák pellengérré, hanem

fogjanak
haza iga
feleink
már sze
és küzd

A
unalom
kor ké
rakénys
át a lak
föl, ha
rendört
zonytal
hogy m
mellől
ei ott
napok
égető
a mit
adott.

A
kot. A
talán le

fogjanak testvériesen kezét a szentnél szentebb-vallás és haza igazi javára. Így jutunk majd tekintélyhez még ellenfeleink előtt is. «Fiaeszkáim! szeressétek egymást!» üzenté már szent János evangélista — mind a világ végéig élő és küzdő katolikus hitfeleinknek.

Dal a szegényeknek.

Irta: *Lingg.* Fordította *Prém József.*

Ti szegény, árva emberek
A rég kiszáradt koldusbottal.
Kik jártok utlan földeket
Fáradtan, küzdve a nyomorral,
Nincsen reménytek már a napba,
Dacczal álljátok a vihart ...
Jó a szüret, érik a gabna —
Áldása rátok rég kihalt!
Az év termése bármi nagy,
A ti nyomortok *egy* marad!

Jól laktok-e kenyérral is?
Előbb a sziklakő virágozik!
Vad kertetekben gaz, tövis,
Konkoly és száraz dudva látszik.
Vetéstek: küzdés, szenvedés;
Nyomor és bánat: aratástok,
Szőlőtök kopár szikla — és
Hitvány göröngy, a mit bányásztok;
Dunyhátok: nyirkos, éji köd;
Az út sara: cipőitök!

Bár jutna a dus ünnepén
Egy morzsa, egy falatka néktek!
Bár karját nyujtná a remény
S enyhítné lázas szenvedéste!
A hódnak biztos háza van
S naponta jóllakik a hangya —
Csak ti vergődtek untalan,
Üldözve, fázva, elhagyatva ...
Ah! országtok nagy, végtelen —
Mert vége ott, a *menybe fenn!*

Emberek a sötétben.

Irta: *K. Simó Ferencz.*

A hol a gyárak s kaszárnyák nézik egyre szürke unalommal a budapesti városerdő szélső fáit, ott ilyenkor késő őszi este csak olyan ember jár, kit nagyon rákényszerít utja. Az is körülnéz s miután gyorsan vág át a lakatlan területen s szinte megkönnyebbülten sóhajt föl, ha egy-egy olajlámpa pislogó fényénél meglát egy rendőrt. De még a rendőr sem igen jár arra egyedül, bizonytalan ott minden lépés és nem tudja soha az ember, hogy melyik gödörből villan elő egy-egy kés, melyik fa mellől repül elő a hurok. Oh, beh szomorú társadalom él ott őszi felé, a sötét estén és éjjelen. Emberek, kik napok és hetek óta csak azzal elégitették ki a gyomor égető követelését, a mit az utca során leltek, vagy a mit egy-egy odatévedt szerencsétlen a fenyegetésre adott.

A fák között látni néha-néha egy-egy homályos alakot. A fa mellé húzódik, fél, hogy meglátja valaki; vagy talán lesben áll, mint az erdő vadja. Fele bűnös, elvete-

medett lélek, de a felét a nyomor hajtotta oda. Munka nincs — nincs tehát sem hajlék, sem kenyér.

Ott áll a sötétlő erdő szélén Péter. Nem régen még munkás a gyárban. De a gyár sem tudott már élni, munkásait szélnek bocsátotta. Keressenek másutt boldogulást. Péter is keresett. Sehol, sehol. Lakásából menni kellett, ki tartana el koldus lakót? Az utcán nem csavarghat, mert reá teszi kezét a hivatalos hatalom, mely azt parancsolja, hogy *lakni kell valahol*. Kijött ide. Éhesen kóborol. Hasonlatosan az erdők farkasával, de ennek jobb dolga van. Annak hazája az erdő s társai a többi farkasok. A ki ember ide jön lakást keresni, gyűlölt ellenség az mind. A mesterségre feltékeny mind.

A gyárak kéményei dörömbölve hirdetik, hogy hat óra van. Péternek eszébe jut, hogy ilyenkor jött ki a gyárból. Akkor mindig jutott pár fillér kenyérre, pálinkára. Fedél alá is mehetett, hol volt fejét lehajtania. És most?

Öklét fenyegetőleg, dühösen emeli föl, az égbe nyúló gyárkémények felé.

És az éhség mind vadabb erővel kezdi gyötreni. Nagy ur az éhség! Megtörtént már hadgyakorlaton, hogy a kocsik tévedése miatt egy ezred egész nap nem kapott enni. Estére a már jól fegyelmezett ezred tobozait a düh-től s talán képes lett volna megölni minden tisztjét, ha meg nem érkezik az élelem.

Pétert is hatalmába keríti a gyöttrő éhesség. Minden bűnös gondolat nélkül csavargott erre, de most érzi, hogy nem tudna ellentállani, ha valakit a sorsa eléje hozna.

A város felől öreg asszony tipeg az erdő mellett, kezében kosár. Péterben fölülkerekedik az állat az emberi érzésen. Ha egy emberi életbe kerül is, de ő szerez most ennivalót. Az asszony elé lép, az reá néz, megismeri és szól:

— Hát maga, Péter, miért nem megy arra ni. Kenyeret adnak ám ott a szegény embernek ingyen. Még melegdedhetik is.

Péter nem érti. Az asszony pedig magyarázza:

— Igen, igen, jó emberek a szegénynek kenyeret adnak ott ingyen. Csak menjen oda, kap ott enni.

Péter elindul tétovázva. Nem akarja hinni, ámbar hallotta ő is azt már. Megy, megy nagy lassan befelé, hol már világosak az utcák. Már házsorok emelkedtek. A fal mellé húzódik, mert bár csak még gondolata volt meg benne a bűnnek, akaratlan fél a rendőrtől. Különös vonása az a szegény embernek, hogy ha csak a legcsekélyebb dolog fekszik a lelkén, vagy talán semmi — a rendőrtől fél. Benne látja megtestesülve azt a bizonyos hatalmat, melyet közelebből soha sem látott, de melynek erejét gyermekkorától fogva ismeri. S a mi igaz, valami sok jót nem is kapott attól!

Elérkezik oda, a helyre, a miről az öreg asszony beszélt, a Podmaniczky-utczába. Nagy tömeg ember áll az ajtóban. Mind hozzá hasonló szegény Péterek. Sápadt, sovány gyermekek, leányok, asszonyok.

Ódabent, igaza van a hirnek, osztják ingyen a kenyeret.

Körülnéznek félve, óvatosan, mintha talán tilos dolog lenne s bemenni alig-alig mernek.

Még a rendőr biztatja őket:

— Csak menjenek be, kapnak ott az uraktól ingyen kenyeret.

Péter is belép, még mindig él benne valami kétség. Odamegy az urakhoz, kinyújtja kezét s kap ő is egy jó nagy darab kenyeret. Egy pillanatig nézi, kissé elfordul s mint vad a zsákmányára, úgy esik a kenyérnek. A kiéhezett gyomor lassankint kezd magához térni. És ezál-

tal az egész ember is. Már nyugodtabban tud körülnézni. Körülötte is mind ezt látja. Asszonyok, gyermekek, férfiak eszik a kenyeret jóleséssel — boldogan. Mindegyiken úgy látszik, hogy régóta az első pillanat, mikor az éhségüket le tudják csillapítani. Még meg sem ette az egész darabot s már jólesőleg fölsóhajt. Ugy érzi, hogy kezd az élet visszatérni testébe. Már elment minden bűnös, gyilkos gondolat a lelkéből. A kenyér visszaadta a lelkét. Mikor megette, egy kicsit gondolkozott s aztán oda lépett azokhoz, a kik a kenyeret osztották. Csendes hangon oda szólt:

— Áldja meg az Isten, a ki adta ezt a kenyeret!

A Nerli Miklós kenyerai.

Mese felnőtteknek.

Hirül adódik mindenkinek, a kit illet, hogy a budapesti Podmaniczky-utczában, annak is mindjárt az elején, ott közel a nyugati pályaudvarhoz olyan boltot nyitott az emberséges felebarátság és könyörület, a hol az édes mindennapi kenyeret nem drága pénzért, hanem csupán egy pár kérő szóért adják a kinyujtott kézbe.

Áldja meg a fölséges Uristen mindazokat, kik azt a kenyeret megszerezni segítik; fizessen nekik vissza minden fillért százszorosán igazi mennyei kamattal, mely pedig nem pénzben csöng ki, hanem minden földi éreznél, vagyonnál drágább égi kincsben: a megigazulás malasztjában. Azt bizony tudom, nem úgy egyesekről, hanem összesen valamennyiről, hogy ez az, t. i. a megigazulás malasztja, a melyre legjobban rászorul a magyar társadalom. És ha azt olvasom, vagy hallom, hogy ez a társadalom most pusztá szeretetből, minden érdek nélkül kenyeret oszt az éhezőknek, annak csak örülni tudok, kivált ha eszembe jutnak a Nerli Miklós fekete kenyerai.

Ez a Nerli Miklós az Urnak ezerötszáz és hetedik esztendejében élt abban a leggyönyörűbb és nemes olasz városban, melyet Firenzének neveznek. És bankár volt ott. A bankárról pedig kettőt mindenki tud, egy azt, hogy nagyon szorgalmas és más azt, hogy — de ezt már nem szabad úgy pusztá szóban ide írni. Nerli Miklósban is meg volt mind a két legfontosabb tulajdonság. Mikor az óra hatot ütött reggel, ő már az íróasztalnál ült és mikor kilenczet ütött este, még mindig ott ült; és írta egész nap a számokat táblácskákra, kockácskákba, sorokba meg keresztbe, volt is sok dolga; vakmerő volt a kölcsönzésben, ha busás kamatot remélt, de gyanakvó is volt és adósainak minden lépését számon tartotta, még azt is, hogy mit ettek. Adott pénzt a római birodalom császárnak is. És hogy magának a manónak is nem adott, az csak azért volt, mert azt még magamagánál is furfangosabbnak hitte és a fortélyokban jártasabbnak. Így aztán nagy vagyont gyűjtött össze; igaz, hogy nagyon sok embert kellett aközben tönkre tennie, de azért őt Firenzében általánosan nagyrabecsülték.

Olyan palotában lakott, melybe az Isten áldott világoossága csak szűk ablakon át lopózkodhatott be és okosan tette, mert a gazdag embernek még a vár se elég biztos és a kinek sok arany-, ezüst-marhája van, az jól teszi, ha erőszakkal védelmezi azt, a mit esellel szerzett együvé. Örízette is Nerli Miklós a palotáját vaskorlátokkal és lánczokkal. Bent a termék pompások voltak. A falakon, ha akkor éltél volna és bejuthattál volna, ott láthattad volna az erényeket festve csupa asszony szép formájában, mellettük ősz szakálu pátriárkákat és a zsidók királyait, a kik mind igen-igen igazságosak voltak és könyörületesekek a szegény nép iránt. A bolthajtá-

sokon csupa szent legenda volt képekben ábrázolva: ön-fömláldozó apák és anyák meg hálás gyermekek.

A városban jámboralapítványokkal fitogtatta gazdagságát Nerli Miklós. A külső határban ispotályt épített és abba bele sok ágyat állított a betegek számára, kívül pedig a saját életének egyes napjait, illetve azok történetét vésette kőbe. Mikor a boldogságos Nagyszasszony új templomot építettek, annak költségeihez nagyban hozzájárult, hálából aztán odatétette arczképét a Kórus falára. A nevét nem iratta ugyan alája, de mindenki ráismerhetett a vörös posztósapkájáról, prémes zekéjéről, zsirtól pufók sárga arczáról, élénk apró szemeiről. A kórus másik o'dalán függött a feleségének képemása, de arról mindenki azt hitte, hogy életében soha senkivel jót nem tett, olyan ridegen és hidegen nézett.

Nerli Miklós jó polgár volt. Szavát a törvény ellen soha föl nem emelte; soha sem törődött azokkal, kiket a hatalmasok pénzbirossággal sujtottak, soha sem szólalt föl a szegények érdekében, hogy zaklassa miattuk a hatóságot. Békében hagyott mindenkit, hogy ő is békében élvezhesse azt a tekintélyt s nagyrabecsülést, melyet gazdagságával szerzett az emberek előtt.

Egy téli estén a bankár a szokottnál későbbben tért haza és ekkor palotája kapujában félmeztelen koldusok csapata vette őt körül, és kezöket nyujtották eléje. Már régóta álltak ott és vártak reá. Szépen meg is kérték.

Am ő kemény szavakkal utasította őket vissza. De a koldusok az éhség miatt bossusak és arczatlanok voltak, mint a farkas. Közre fogták őt, nem tágitottak és durván meg esengő hangon kenyeret kértek. Nerli Miklós megijedt tőlük, de eltökolta félelmét és gorombán rivallt rájuk. Már a földre is hajolt, hogy követ vegyen és közibük hajítsa, a mikor meghallotta, hogy az uton kocsi nyikorog. Megörült a hangnak, mert segítséget remélt a kocsis embertől. Egy péklegény jött azzal a kis kocsival, elébe fogott számára óvatosan lépkedett. A kocsin kenyér volt, fekete kenyér, melyet a gazdag péknek legénye a piac felé fuvarozott éjjel, másnap vásár lévén.

Nerli Miklós a kis kocsihoz rohant és bármiként ellenkezett is a péklegény, a kenyeres kosárba markolt és hajigálni kezdte a koldusok közé. Azok kiabálni kezdtek örömben és habzsolva falták a jóízű kenyeret. Mert már régen nem ettek.

A bankár kifizette a péklegényt, és nem alkudott vele, noha az igazán többet kért, mint a mibe a kenyerek nappal a boltban kerültek volna. Aztán bement házába, lefeküdt és nyomban elaludt.

Azt álmodta, hogy megütötte a guta és hogy oly hirtelen halt meg, hogy még az ágyában hitte magát, mikor már ott volt, hol «nap és hold elsötétülnek, minden titkok kiderülnek, mindenkinek napfényre jönnek!» Első tekintetre szent Mihály arkangyalt pillantotta meg, a testéből csupa fény sugárzott szerte. Az arkangyal mérleget tartott a baljában és az egyik táljába rakott egyet-mást.

Mikor Nerli Miklós a mérleg megterhelt táljában meglátta az özvegyek ékszereit, melyeket zálogban magánál tartott, az árvák kincseit, miket ki nem adott, a tallérokat, melyeket csalással szerzett, a ritka régi aranypénzeket és lázsiásokat, melyekhez uzsora révén jutott — megtudta, hogy a mit szent Mihály előtte mérleget, az az ő élete, melynek már vége szakadt a földön. Figyelmes és nyugtalan lett.

— Fönséges szent Mihály, — szólt aggodalmasan, — ha belerakod a mérleg egyik táljába azokat a kincseket, a miket életemben összegyűjtöttem, kérlek, tedd a másik táalba azokat a jótékony és emberbaráti alapítványokat, mikkel életem jámborságát oly fényesen bizonyítottam. El ne felejtsd a nagyságos Boldogasszony új templomát.

melynek
se azt a
a saját

fogok el
És

az új Má
de a mé
A l

könyörg
tettet n
resztelő
székjét,

jeleneté
munka

Az
kereszt
nem m
Miklós

—
vagy ak
Mo
mérleg
pénzvál

—
nyan —
ispotály
bet, mi

—
Miklós,
mennyi

—
gazdag

melynek árához majdnem a harmadrészét én adakoztam, se azt az ispotályt ott a város határában, melyet egészen a sajátomból építtettem föl és rendeztem is be.

— Ne félj, felelte rá az arkangyal — én semmit sem fogok elfelejteni!

És ragyogó kezével rátette a mérleg másik karjára az új Mária-templomot és a festett homlokzatu ispotályt — de a mérleg meg se mozczott.

A bankár szorongani kezdett.

— Főnséges szent Mihály — kezdte ő újra és könnyörgő hangon — keress csak tovább, kérlek. Nem tetted még a mérlegre a szent János templomának keresztelő medenczét, sem a szent András templom szószejkét, melyre pedig a Megváltó megkeresztelkedésének

— Türelem, Miklós! — felelte szent Mihály, — csak türelem! Ezek még itt vannak.

És az arkangyal fölemelte azokat a fekete kenyereket, melyeket a bankár az napon este hajigált a szegények közé. Beleolvasta azokat a mérleg jobbfelöli táljába, a melyikbe a jócselekedetek voltak már téve — erre az hirtelen alásülyedni kezdett, és a másikat a magasba rántotta. De nem egészen fölig rántotta, hanem csak annyira, hogy a mérleg két tálja egymást elérte és aztán nem billent többé a mérleg sem jobbra, sem balra. A nyelve azt mutatta, hogy a két súly teljesen egyforma nehéz.

A bankár hitetlenül rázta a fejét; nem tudta fölfogni észszel, hogy igaz az, a mit lát szemével. Aztán meg-

Rózsika utolsó útja.

jelenetét életnagyságban faragattam rá. És bizony ez a munka szép pénzembe került.

Az arkangyal rátette a mérlegre a szószejket és a keresztelőmedenczét, de bizony a mérleg nyelve csak nem mozdult meg, a tál csak nem akart sülyedni. Nerli Miklós homlokára hideg verejték-gyöngyök ültek ki.

— Főnséges arkangyal — kérdezte szorongva, biztos vagy abban, hogy az a mérleg nem hibás?

Mosolyogva felelte szent Mihály, hogy noha az a mérleg külsőleg csak olyan, mint a zálogosoké meg a pénzváltóké szokott lenni, mégis egészen helyeset mutat.

— Hogyan — nyögte Nerli Miklós halott-halavánnyan — a székesegyház, a szószejk, a medence és az ispotály az összes ágyakkal együttvéve nem nyomna többet, mint egy szalmaszál, mint egy tollpihe?

— No, anuál többet nyom ugyan, de látod Nerli Miklós, a te gonosz tetteidnek súlya mégis több, mint a mennyit jó cselekedeteid nyomnak a latban.

— Tehát pokolra jutok? — kérdezte a firenzei dúsgazdag és vaczogtak bele a fogai.

szólt szent Mihály, az angyalok fejedelme és így mondá a szókat:

— Látod Nerli Miklós, nem való vagy sem az égbe sem a pokolba. Eredj, menj vissza Firenzébe és szaporítsd a kenyerek számát, miket éjjel, a mikor senki sem látta, magad kezével szórtál a szegények közé, és akkor nemcsak megmenekülsz a pokoltól, hanem jól is járhatsz még. Mert a mennyország nyitva áll a gazdag embernek is, csak tudja módjával erre használni a vagyonát. Mert igaz ugyan, hogy könnyebben fér be a hajókötél a tű fokába, mint a gazdag ember a mennyországba, de azért mégis lehetséges, hogy bejusson. Légy te is egyike azoknak a dúsgazdagoknak, a kik bejutnak. Szaporítsd a kenyerek számát, mikről itt láthattad, hogy milyen nagyon súlyosak azok az én mérlegemben. No eredj!...

Nerli Miklós fölébredt. Az ágyában volt. Fölsóhajtott és megfogadta, hogy követni fogja az arkangyal tanácsát: szaporítani fogja a szegények kenyereit, hogy egykor bejuthasson mennyek országába.

Három évig élt még a földön. És ez idő alatt irgal-

mas szívü volt a szegényekhez és temérdek alamizsnát osztott szét. Azután bizonyára bevált rajta az arkangyal ígérete.

Ezek a mérlegre rakott kenyerek jutnak nekem mindig eszembe, mikor hallom, olvasom, hogy a gazdagok ingyen táplálják az éhezöket. Az Isten szeme mindent meglát! És a szive csupa jóság! B. A.

UJDONSÁGOK.

A „Magyar Néplap“ szerkesztőségének és kiadóhivatalának mostani címe: Budapest, VIII. kerület, Szentkirályi-utca 28/b. (ajtószám 17., a legfölső emeleten).

A király legkisebb unokája. E hét keddjén született meg Mária Valéria kir. hercegasszonynak hetedik gyermeke, egy egészséges kis leány. Ezzel együtt most már négy lánya és három fia van királyunk legfiatalabb gyermekének, «a magyar lány»-nak. A legidösebb tiz éves, leány. Érdekes megemlíteni, hogy Mária-Valériának tavaly is ugyenezen a napon, november 19-én született a kis Gertrudja.

Erzsébet királyné emlékét arpádházi szent Erzsébet asszonyunk napján az ország minden részében templomokban és iskolákban megülték, gyászistentisztelettel és gyászünneppel. Veszprémben pedig szobrát leplezték le.

A legényegyesületek gyászja. Méltán nagy és mély gyász tölti el a katolikus legényegyletek tagjainak és barátainak szívét msgr. Schäfer Sebestyén generális elnök halála fölött, a ki Kölnben mult szombaton 74 éves korában megtért az ő Urához Teremtőjéhez. A boldog emlékezetü Kolping Adolfnak volt ő első utódja a vezérelnöki tisztségben és a katolikus legényegyletek mai elterjedettsége az egész világon jórészt az ő munkájának gyümölcse. Mert szakadatlanul erre fordította minden idejét. A magyar egyesületeket kiválóan nagy gondban részesítette, mert a magyarokat nagyon tudta szeretni. A kérelhetlen keménykezü halál éppen akkor ragadta el őt körünköl, a mikor jövő évi papi jubileumának megünneplésére készültünk. Magasztos gondolkodásának egyik legjellemzőbb tanubizonyosága volt az a kijelentése, mit akkor tett, mikor ezt a készülödést az ünneplésre megtudta. Azt mondotta, hogy ne őt ünnepeljék, hanem állítsanak a jövő évben szobrot a katolikus kézmivesek legnagyobb barátjának, a cizmadiából pappá és az első legényegylet alapítójává lett Kolping Adolfnak. Megfogadták szavát, megindították a gyűjtést arra a szoborra. És az állni is fog. De Schäfer már nem érte meg azt a napot. Buzdított egész életében, hogy alapítsunk mindenütt katolikus legényegyleteket és kérve kérte a mesterlegényeket, hogy abba sorakozzanak. Többé nem buzdit, de szavát majd tovább adjuk mi is, mások is, kik a kath. kézmives ifjuság testi-lelki javát szívünköl óhajtjuk, és folyton hirdetni fogjuk a legényegyletek fontos szerepét e téren.

Megholt szülök iránt legigazb kegyelet
Az akaratuk szerint való jámbor élet.

Ezt a mondást alkalmazzuk mi most Schäferre, a kath. iparosokra és mondjuk: Minden helységben lennie kellene egy katolikus legényegyletnek, ha csak öt-tiz kath. mesterlegény van is csak benne!

Nagy sikkasztások. Budapesten is, Grácban is óriási közpénzek veszték el a mult héten egyes rossz utra tévedt övatalnokok kezén. Grácban 320 ezer koronát kezel el hűtlenül egy jegyző, Budapestről pedig több mint félmillióval szökött meg egy 22 éves fiatal ember, Kecskeméthy Gyözö nevü számgyakornok. A pénzt egyik pénztárból a másikba kel ett volna szállitania, de utközben megszökött és eddig hiába kutatnak utána, de már sejtik, hogy hol buvik. Szegény öreg szüleit sajnálhatjuk.

Uj templom O-Budán. San Marco hercegnő új házat építtetett Istenünknek a budapest-ó-budai «Jópásztor» intézet mellé. Csütörtökön délelött szentelte ezt föl Kohl püspök, azután bemutatta benne az első leg-szentebb miseáldozatot és néhány növendéket meg is bér-mált.

Budapesti érseki helynök. Mindnyájunkra örvedetes a hír, hogy a hercegprimás ő eminenciája a főváros hitéletének gondozását Kohl Medard püspökre akarja külön bizni, mint a maga érseki helynökére. Ugyancsak őt nevezné ki akkor a bpesti központi papnövelde igazgatójává is. Az érdemes főpásztor bizony csak nagy hasznára válna Budapesten a kath. egyháznak.

Viharos időjárás. Bécs utcáin keddről szerdára éjjel óriási vihar süvöltött végig; összezuzta az ablakokat, megtördelte az uti fákat, cserepet vakolatot bontott a házakról. Csak reggel felé csillapodott. Azon az éjjelen Budapesten is olyan csipös hideg volt, hogy a Duna medrének szélén, meg a városligeti tavon vékony jég is képződött.

Érdemes szolga. Győr szabad királyi városnak hivatalszolgáját, mikor sok évi biv szolgálat után nyugalomba ment, a király ezüst érdemkereszttel tüntette ki.

A német trónörökös a jövő évben körül fogja utazni a világot és különösen az angolok gyarmatait akarja tanulmányozni.

Fölolvasást tartott a vácsi püspök e hét szerdáján este az ottani katolikus körben. Egész váratlanul jött oda, még udvari papjai sem tudtak a szándékáról. És tartott ott a közben egy lelkes fölolvasást a szegény népek a téllal járó nyomoráról és a nyomor enyhítésére szolgáló embereséges szeretetröl, istápolásáról. A hallgatóság mélyen meghatotta a főpásztoruk fölolvasása és hamarosan kétszáz koronát adtak össze a szegények számára.

Egán Ede emlékére. Bartha Miklós kezdeményezésére gyűjtést folytat a Magyarország címü napilap, hogy a ruthén honfiak e nagyszívü fölsegítőjének halála helyén emlékkövet állítsanak. Eddig közel 500 korona van együtt.

Amerikai hír. Ugy is kell fogadni. Arról volna szó, ha igaz volna, hogy egy gazdag ur valami vasuti szerencsétlenség miatt elvesztette mind a két *fület*. Az így elformátlanitott ember kétségbe esett; de orvosa megvigasztalta. Hirdetést tett közzé a csikágói lapokban, hogy szüksége volna egy pár fölre s fizet érték 300 dollárt. Nehány órával később már 25 ajánlatot kapott az orvos.

Lauka Gusztáv egészséges. Kedves levelet küldött ez a veterán katolikus költő a «Magyar Állam» szerkesztőségébe, melyben fölpanaszolja, hogy a hirlapok ráerőszakolják a betegséget és gyengeséget. Így írta meg: «A betegségem, a mit a lapok megemlítették, abban áll, hogy 82 éves vagyok. Annyi bizonyos, hogy már magam is vágyom a nyugalomra, annyival könnyebben, mert kiszámítva és akarva rosszat se nem kívántam, se nem tettem senkinek és hitemben megingathatatlanul épp olyan könnyen be fogom hunyni szemeimet, mint a milyen könnyen a bölesöben kinyitottam. Az országházban bosszant az a sok üres vita, a melynek utolján semmi értéke és hazánkra nézve üdvös következése nem lesz

és előttem haszontalannak tetszik már azért is, mert százszor több olyan kérdés van, a melynek megoldásával szegény és tehetetlen népünk sorsát enyhíthetnék. Nagy-Beeskerek, 1901 nov. 18. Lauka Gusztáv.» Nohát ha kedves bátyáinknak csak ez a baja, úgy a 82 év terheit csak

Kun Sándor hegedűművész.

viselje még 82 évig ily ifju erőben s dörögjön még soká a satnyuló nemzedékre, mert igaza van!

Kilencz éves magyar hegedű-művész.

A külföld nagy lapjai tele vannak mostanában egy kis magyar fiúnak dicsőítésével, a kis Kún Sándoréval, a ki kilenczéves korában oly mesterien játszik a hegedűn, hogy az ottani legkiválóbb művészek is élvezettel hallgatják.

Tisztán játszik, szabatosan, és mindenkinek kedvére. Párisban igen előkelő művészekkel együtt játszott egy nagy teremben hangversenyen és a közönség majdnem tenyerére kapta föl a kis Sándorkát. Berlinben is föllépett és ekkor a legtekintélyesebb művészeti ujság így irt róla az arcképe alá: Az itt ábrázolt csodagyermek nem valami erőszakosan

nagygyá fölfujt hegedűművész; sőt inkább úgy látszik, hogy igazi művészlélek lakik benne. Hatása a közönségre nagyon erős volt, mert igazán ért a hegedűhöz. Ha további fejlődését helyesen vezetik és nem zaklatják holmi reklámmal és üzérkedéssel, bizonyára elsőrangú hegedűs lesz, mire megnő!» A kis Kún Sándor a mezőtúri polgármesternek, dr. Kún Árpádnak a fia és Budapesten a nemzeti zenedében tanul. Csak örvendhetünk rajta, hogy ilyen tehetséges muzsikus akadt megint a magyar vérből, a kiről a művelt nyugati nemzetek is elragadtatással emlékeznek meg.

Városi gyümölcsös. Ilyet állított föl Győr városa, hogy abban a lakosságot a gyümölcstermelésre oktassa. A gyakorlatok már meg is kezdődtek.

Nem tudok rutabbat a fátlan tanyánál.
Se szebbet nem tudok a megtermett fánál. —
Ültess fát magyarom, szilvát, diót, kajszit.
A fa addig is nő, míg az ember alszik.

Legnépesebb városaink. Budapestnek lakossága az 1900-iki népszámlálás szerint 732.322 lélek. Utána következnek Szeged 102.991 lakóval. Szabadkának 82 ezer lakosa van, Debreczennek 75, Pozsonynak 65, Hódmező-Vásárhelynek 60, Kecskemétnek 57, Aradnak 56, Temesvárnak 53, Nagyváradnak, Kolozsvárnak 50, Pécsnek, Miskolcznak 43, Ujpestnek, Kassának 41, Fiuménak, B.-Csabának, Brassónak 38, Makó, Sopron, Kiskun-Félegyháza, Nyiregyházának 33, Székesfehérvárnak 32, Szentest és Czeplédnek 31 ezer lakosa van. — 30.000—25.000 lakossal bírnak: Zombor, N.-Szeben, Ujvidék, Győr,

Zenta, Szatmár, Jászberény, Nagy-Körös, Nagy-Beeskerek, Eger, Szarvas, Békés, Mezőtúr, Szolnok, Versecz, Hajdu-Böszörmény, nagyság szerint ide írva. — 25.000—20.000 lakosu városok: Nagy-Kikinda, Szombathely, Nagy-Kanizsa, Csongrád, Gyula, Török-Szent-Miklós, Orosháza. Karczag, Baja és Komárom. Hátrafelé kisebbedő rendben, 20.000—15.000 lakossal vannak: Halas, Maros-Vásárhely, Pancsova, Ó-Becse, Kaposvár, Esztergom, Máramaros-Sziget, Pápa, Sátoralja-Ujhely, Vác, Ó-Kanizsa, Gyöngyös, Selmece, Lugos, Hajdunánás, Mohács, Kispest, Erzsébetfalva, Hajdu-Szoboszló, Nagy-Károly, Mező-Kövesd, Nyitra, Dorozsma. — 15.000-nél kevesebb, de 12.000-nél több lakója van 27 városnak. 12.000-nél kevesebb, de 10.000-nél több lakója pedig 21 városnak van. Nagyjában számítva tehát három és egynegyed millió honfitársunk lakik nagyobb városokban, tehát az összes lakosságnak egyötöde. — Horvát-Szlavonország legnépesebb városai Zágráb (61 ezer), Eszék (24 ezer), Zimony (15 ezer), Varasd (13 ezer) és Ruma (11 ezer lakossal).

Minden olvasónkat szerető barátsággal megkérjük, hogy a Magyar Néplapot rokonainak, barátainak, ismerőseinek pár jó szóval ajánlgassa. Mutatványszámokat szétosztásra, ha megendedik, küldenénk. Olcsó és jó lap, minden tekintetben katolikus és minden esetben magyar. A ki csak ismeri, mind szereti, mert pártatlan, igazságos és mindig jóra buzdít, hasznosra tanít, nemesen mulattat. Ismer-tessük meg mindenkivel, hogy sokan szeret-hessék!

Képeink.

Várossy Gyula doktornak, az új székesfejevári püspöknek jól eltalált képmását mutatja első képünk a czimlapon. Kineveztetését és tanulságos életrajzát meg-irtuk már a minapi számban.

Rózsika utolsó útja. Öreg nagyapónak sirba szállt a lánya, a fia távol országban, tán a tengeren túl, ha talán még él. Csak kis Rózsi unokája maradt vele utolsó napjai vigaszául. Igazi vigasza volt eddig. De a hideg ősz szele átjárta a kis lány tagjait. Ugy átjárta, hogy megártott neki. A kis Rózsi ágyba dőlt, honnan föl sem kelt többé. Sokáig volt beteg a kis lány, azután egy este eljött érte az angyal, hogy magával vigye. Hanem mielőtt elindult volna a nagy, utolsó utra, megígérte az öreg nagyapónak, hogy majd nem soká lesz egyedül ő se itt a földön. «Meg fogom kérni Istenkét, hogy szárnyat adjon nekem is, aztán majd téged is fölviszleg az égbe, kedves nagyapó. Ott nem éhez el többet és nem fogsz fázni soha!»

Este még azt is kérte öreg nagyapótól, hogy ha majd egyszer hazatér a messze földről az ő édes apja, hát esőkolja meg őt helyette is, azután meg, hogy ha már meghalt, nagyapó vigye ki őt a temetőkertbe. «Oda tégy engem nagyapó a nagyanyó mellé, aztán ültess virágot a keresztm tövibe is. Majd megkérem arra Istenkét, hogy öntözze esővel bőven mindkettőt. Hanem a keresztre ráírd, hogy «itt nyugszik Rózsika és nagyapó siratja.» Azután elszenderült. Elment, hogy elmondja kérését Istenkének. Nagyapó megfaragta a keresztet, megásta a kis sírgödört, hogy majd bele teszi kis unokáját az örök

nyugalom helyére. A tisztelendő úr beszentelte a kis halottat a templom előtt, úgy tette nagyapó sirba a kis Rózsikát. Öreg ember ő már, inkább neki kéne ez a gödör, mint ennek az ártatlan virágnak. Mikor kész a szomorú munkával, hazafelé inul. «A viszontlátásra, kicsi unokám!

Népek és nemzetek.

A búr szabadságharcz.

November 16-án két órai harcuk volt ismét az angoloknak a búrokkal, kiknek De Wett volt a parancsnokjuk. Veszteséget nagyot egyik részen sem szenvedtek. Egyéb kisebb összeütközések is voltak a múlt hét végén.

Vasárnapra azt újságolták Londonból, hogy Róberts lord le akar mondani az angol hadsereg főparancsnokságáról.

A fegyverben álló búrok száma meghaladja a 17 ezeret, és még több ezer hollandus is csatlakozott hozzájuk. Összesen százezren küzdenek a botor erőszak ellen. Az angolok ennek ellenében kétszáznegyvenezer katona fölött rendelkeznek Délafrikában; ha ehhez hozzá adjuk a már lerendelt, de még oda nem érkezett segélyesapatokat, továbbá a kafferek seregeit, kiket az angolok szintén föltüzelték a búrok ellen, akkor azt mondhatjuk, hogy az ellenség ötszörte-hatszorta erősebb, mint a honjukat védő búrok.

A múlt hétnek hadi eredményét az angolok így adták hírül a világnak: Elesett 43, megsebesült úgy, hogy a harcstéren maradt 16, fogságba esett 241 és megadta magát 6 búr, ez együttvéve 306 ember volna. Zsákmányul esett 5650 töltény, 146 puska, 205 tábori szekér, hatszáz lo és 11.500 szarvasmarha.

A zsákmányul esett löszerek legnagyobb része kitünő angol gyártmány, mert azokat mind az angoloktól szedték el a búrok. A lovakat szintugy. Az angolok azon lovain, miket Magyarhonban is vásároltak, ma már többnyire búrok ülnek. Az angol hadvezetőség belátta, hogy a búrok ügyessége ellen tehetetlen, tehát azt határozta, hogy ezentul tengeren szállítja a seregének szükségletét és mindig olyan kikötőkben fogja kirakni, mely az illető csapathoz legközelebb fekszik. A búrok azonban már neszét vették az új szándéknak és folyton közel tartózkodnak a partokhoz. Tehát a jövőben sem fogják kimélni az angol szállításokat.

Annál nagyobb lehangoltságot okozott Londonban Kitchener lordnak egy legfrissebb panasza: hogy az angol csapatok igen sok esetben *önkéntesen* adják meg magukat a búroknak. A búrok nem is nevezik másképp az angolokat mint «Hands up»-oknak (kezet föl!) Vagyis azzal esufolják, hogy mihelyt komoly ütközetre kerülne a sor, mindjárt megadják magukat és ennek a kézfölemelés a jele.

Szóval: elhuzódik ez az áldatlan harcoskodás még jó darabig. Pedig kár az időért, melyet így elrabolnak a honmentő munkától angolok is, búrok is. A háború nem csak azt a kárt okozza, a mit elpusztít, hanem még többet a békés haladás meggátlása és az erkölcsök aláása által.

A ki ennek a huzódó harcznak egy megfelelő és biztosító békekötés által véget tudna vetni — az valóban egyike volna ezen évtized legnagyobb emberének.

Kréta szigetének sorsa.

Manapság ideiglenesen nemzetközi őrség vigyáz rá és a török szultán alá tartozik. A görögök miúdenképen

a maguk országához kívánják csatolni. Az európai nagyhatalmak lassan-lassan elő is készítik ennek útját. Most újabbant határozták, hogy hazahívják Krétáról a csapatokat és megengedik, hogy oda tiszta görög csapatok vonuljanak be. Kormányzója ugyis György görög herceg, a görög király öcsese úgy látezik, megérjük még, hogy az ozmán birodalom határait vétképp visszaszorítják Európából. Csak azon nem tudnak megegyezni a nagy nemzetek, hogy kié legyen Konstantinápoly? Az oroszok követelik, mert hozzájuk esik legközelebb. De számot tart rá Anglia is, meg Franciaország is. A németek Konstantinápolyt egy új független Macedónországnak szánják. Mindez ma még fejedelmek titkolt politikája és senki sem tudhatja, mit hoz a jövő.

Az Egyesült-Államok új elnöke.

A meglőtt Mac Kinley elnöki székébe az amerikai törvények szerint négy, évre választás nélkül bele kellett ülnie az alelnöknek, Rosewelt lordnak. Kormány zásától az európaiak is sokat remélnek. Uralkodóink egymásután sorra üdvözlék őt; a csár sajátkezű levelet küldött neki, mások rendkívüli követeket küldenek hozzá. A mi királyunk Hengelmüller nagykövetet küldötte. Rosewelt jelmondata: Legyenek egymásközt szilárdak az egyesült állam és éljenek barátságban a világ minden nemzetével.

A hármasszövetség megújítása.

Rómából érkezik hire, hogy ott már megkezdődtek a tárgyalások a hármasszövetség megújítása végett, mely 1903. májusban lejár. Olaszország azon buzgolkodik addig, hogy Ausztria-Magyarországtól és Németországtól a politikai szövetség fejében óránézve kedvezőbb kereskedelmi szerződéseket eszközöljön ki. Ezt ugyan minden államról elmondhatjuk.

A szőlőben.

Úgy hozta magával az időnek sora:

Meglepte a szőlőt a peronospora,
Harmattal, esővel rálopta magát a
Szőlőlevél alsó, lélegző lapjára,
Már aztán csak egy kis verőfény kellett:
Szegény szőlőlevél összegémberedett,
S a szem, ki olyan volt máskor, mint a golyó,
Maradt, mint a serét, mint a kutya bogó;
Magát a vesszőt is, tudja a Teremtő,
Sűrűven kiverte a nyavalya-szeplő.

Másik esztendőnek utolja tavaszán
Mink, édes apámmal észbe kaptunk aztán,
Megirt tudományok követtük tanácsát,
Remélvén nekie a haszon-kalácsát, —
Hogy mondva találtuk kitapasztalt észszel,
Kékkövet kevertünk össze oltott mészszel,
Beharmatoztuk a szőlőt a levélvel:
Végezven a munkát Isten szent nevével.

A közben jött arra Bóna Illés Bali,
S nem tudja munkánkat szó nélkül állani,
Már, véteni ámbár nem akar ellenünk:
De csak hasztalan az, hogy im, permetelünk.
Istennek fölemelt büntető ostorát,
El köll ezt szivelni, a fenerosporát,
Bűn ellene tenni, ha ez a végzése:
Szőlő levelének zölden elégése, —

Háborut az ember soha se viseljen
Az Istennek az ő rendelése ellen...

Tovább se mondhatta mondókáját igen,
Egy darázs vakszemen szurta melegiben.
Nagyott ugrott akkor Bali Illés Bóna:
— Hej, hogy a daráznak angyalja ne vóna!
Juj, de eltalált az istentelen férge,
Minden porczikámon megérzik a mérge.
Márton bácsi, van-e petrezselyemzöldjük,
Jaj, hogy ezt a szurást vele bedörzsöljük?
Juj-jaj, ez a darázs, ez a törés-darázs,
Ugy ég a helye, mint a cseppentett parázs,
Egy kis tapasztó föld, jó volna már az is,
Nézze csak, Istvánkám, nézze már maga is!

S én nézem, látom is, hogy nő a daganat,
A vakszem-gödörben a halánték alatt,
Hozok föl az aljból petrezselyemzöldet,
Az istállóvégrül híves csapó földet,
S még a Bali Illés fájdalomát kötözöm,
Én is elmondom a magamét akközön;
— Hiszen, hogy igen fáj, de végre is no, hát:
Szivelni kellenék az Isten ostorát!
Ha ő karatjának az volt a végzése:
Kelmed vakszemének fájjon az égése:
Bűn, hogy a fején kend keszkenőt viseljen,
Törött petrezselymet az Uristen ellen...

Hanem ez a dolog, Bali bátyám, úgy áll,
(Békesség lakozzék vala mindnyájuknál)
Hogy az, a ki magán segíteni igyekszik,
Istennek azzal nem ellene cselekszik;
Hanem azt mondom én, hogy mind ellene vét,
Ki, ha baj szakad rá: összeteszi kezét.
Isten az embernek azért adott elmét,
Kitapasztalja a maga veszedelmét,
Keressen ellene irat, orvosságot, —
Ugy visszük előbbre, bátya a világot!

HÁZI KINCSTÁR.

Összeszáradt faedények vizhatlanná tétele. Az edényt (hordót stb.) megtömjük előbb szalmával, vagy rossz szénával, arra egy nagy követ teszünk s azután töltjük meg vízzel az edényt; igaz, hogy a víz kifolyik, de benmarad a megnedvesített szalma, melytől a dongák rövid idő alatt bedagadnak.

Vaj- (zsir) foltok eltávolítása papirosból. A foltot meg kell melegíteni, aztán szórjunk rá bőlust. Hosszabb nyugvó helyzetben való pihentetés után a folt teljesen eltűnik.

Fürdőkád, illetve vasedények tisztítása. Vasedényeket, melyeket egy időre félre akarunk tenni, célszerű liszt- és olajkeverékkel jól megdörzsölni és azután kefével letisztítani. Víz használni hozzá nem szabad.

Nedves falaknak való máz. Vegyünk 50 rész szurkot, 30 rész gyantát, 6 rész angolvöröset és 12 rész téglaliszttet. Mindezt egy katlanba tesszük és folytonos kavarással főzzük, aztán a fenti tömeg egynegyed részének megfelelő terpentinnel pótoljuk, hogy az folyós állapotban az ecsettel fölkenhető legyen a nedves fal tégláira. E mázra, ha megszáradt, vakolatot kenhetünk.

Toilette-szappan. Egy font házi szappant lereszelünk, egy iteze szeszben óvatosan összefőzzük s kihűtjük. Hat

habzásig kavart tojássárgáját lassanként folyton kavarva hozzáadunk, ekkor citrom- vagy levendulaolajat csepegtetünk bele, vagy pedig kevés parfümöt és vizes ruhával kibélelt formába töltjük.

MINDENFÉLE.

Maccaroni-gyártás Olaszországban. A nápolyi angol konzul az olasz maccaroni-gyártásról következőket jelenti: A maccaronit a fekete tenger mellett termeli vörös téli buzából, melyet foggyai olasz buzával vegyitenek készítik. A buzát daralisztté őrölik, melyet a korpától megtisztítva, forró vízzel tészttá vá gyurnak össze. Ezt a tészttát 8—9 hüvely átmérőjű, lyukas fenekű hengerbe töltik, melyen víznyomással átsajtoltják és az alul kitóduló tészttacsöveket körülbelül három lábnyi hosszban elvagdossva, rudakra rakják és napon megszáritják. Azelőtt kézzel csinálták a maccaronit, a mi nagyon hosszadalmas munka volt, de ma már csak géppel készítik. A legjobb maccaroni Graguanóban, Torre del'Annunziatában és Amalfiban készül. Az olasz maccaroniból évenként félmillió ládat visznek ki az Egyesült Államokba és 70000 ládat Londonba.

A sáska mint csemege. A francziák legutóbb megszerzett gyarmatukon, Madagaszkár szigetén, meglepetve látták, hogy a benszülöttek a sáskát finom esemegének tekintik. A sáskát nagy fazekakban párolják, aztán kitépik lábaikat és szárnyaikat és testük megmaradt részét napon megszáritják. Az így kikészített sáskákat zsirban kisütve vagy rizkásával megfőzte fogyasztják el. Egy tudós, ki tropikus vidékeken járt, a hernyókat és pókokat is nagyon izletesnek mondja. A pókoknak dióra emlékeztető ízük van, némely hernyófajnak pedig friss gyümölcsíz. Afrikában vannak benszülöttek, kik hangvákat, tücsköket és darazsakat esznek. Cserebogarakból állítólag igen jóízű levest lehet készíteni, melyet bizonyos inyenczek nagyon kedvelnek.

Könyvek fertőtlenítése. A new-yorki nyilvános könyvtárakat néhány évvel ezelőtt egyesítették. A könyvtárigazgató, a nálunk is ismert dr. Billings elrendelte, hogy mikor a centrális könyvtár megnyílik, a kiköleszött és visszahozott könyveket csak fertőtlenítés után tehessék helyükre. A könyvek speciális készülékben két óráig maradnak formaldehidgőzben, a mi teljesen elég a mikrobiumok elpusztítására. A dezinfekció e módja semmit sem árt a könyveknek és teljes biztosságot nyújt a ragályozás ellen; azonkívül elpusztítja azokat a parazitákat is, a melyek a régi könyvek kötésében tartózkodnak.

Egészség — üdeség.

A citromról. Nem csupán orvosság gyanánt rendelik az orvosok. A háztartásban is nélkülözhetetlen. De sok más egyébre is jó. Ha félórával a fürdő használata előtt például három vagy négy citromot szeletelünk a fürdőkád vizébe úgy, hogy a citromlé teljesen áthassa a vizet, rendkívül üdítően fog az hatni az emberre és a fürdő egyén bőre kitünő simaságot fog tőle nyerni. Nyugat-Indiában szappan gyanánt is használják; a benszülöttek ugyanis mosás után bedörzsölik vele kezeiket, azután vízzel lemossák, ez esetben a kéz igen finom lesz. Az arcz mozdóvizébe néhány csöpp citromlé keverve, eltávolít minden tisztatlanságot és zsirosságot, az arczbőr pedig üde és bársonyos lesz tőle. Ha lefekvés előtt

arcunkat bedörzsöljük kis citromlével, aztán meg hagyjuk rajta száradni, a szeplő elmulik, az arczór bársonyos sima lesz tőle. A száznak elveszi pár cseppje a rossz szagát, a fogakat nagyon tisztítja. A fejbőrt megtisztítja a korpától, a haj pedig szép fényt kap tőle stb.

Nyilttér.*

Vérgyógyítás (Hemopatia)

Ezen új eredeti gyógymód rendkívüli jó sikerrel lesz alkalmazva **köszvény, asztma, szív, vese, gyomor,** bél- és hólyagbántalmaknál, súlyos **idegver** és **bőrbajoknál.** Biztos védelem **szélhűdés** és **elmezavar** ellen. 12 év óta ki lett próbáltatva és most évente száz meg száz teljes gyógyulással számol be. E gyógymód megalapítójának és **egyedüli** képviselőjének

Dr. Kovács J. egyet. orvosnak (Hemopatia) rend. intézete van

Budapest, V., Váci-körút 18.

Rendelés naponta 9—1. és 3—6-ig. Díjazott levélre válaszol. Betegeket intézetén kívül is kezel. Nehéz betegeknek bizto gyógymódja.

==== Megjelent az ====

„Őrangyal Naptára” 1902-re.

Kiállítása esinos, tartalma tanulságos és mulattató.

Ára 60 fill., postával 70 fill., tömegesen olcsóbb.

Jövedelme a darnói Szűz Mária-templom javára fordította.

A megrendelést így tessék czimezni: **T. Plébániai hivatalnak Darnó, Mosonmegye.**

KEDVDERITŐ.

A milliomos hálája.

Amerikai történet.

Egy nagy iparvállalat elnöke Ohióban, — többszörös milliomos, — résztvett egy banketten, a melyet a jelen voltak számos, igazán érdekes fölszólalással fűszereztek. A hallottakon fölbuzdulva, az iparvállalat elnöke is fölállt és azzal fordult az asztaltársaihoz, hogy saját élet-történetéből vett példával fogja nekik bizonyítani azt a tételt, hogy gyakran a vélt szerencsétlenség alapítja meg az emberek szerencsétét.

— Pályámat azzal kezdtem, — így szólt, — hogy télviz idején a szó szoros értelmében kirugtak egy éjjeli vonatról a hóba, mert nem volt pénzem, hogy jegyet váltsak.

A jelenlevők, amerikai létükre, megszokták a sorsnak ilyenforma esélyeit, de mégis nevetniök kellett, a mikor elképzelték, hogy ezt a nagytekintélyű és dús-gazdag polgártársukat hogyan lökték le szegény ördög módjára a vasutról, mert nem birt fizetni. Közelebb húzódtak tehát hozzá, hogy önvalomásainak minden szavát megértsek. Az iparvállalati elnök pedig folytatta elbeszélését:

— Az elmúlt század nyolczvanas éveiben, a leg-

nagyobb üzleti pangás idején történt. Noha alaposan, tanultam valamit, sőt ügyes mechanikusnak tartottak még sem birtam semmiféle foglalkozást kapni, ámbár a legközönségesebb kézi munkára is vállalkoztam volna már. Mintha összeesküdött volna ellenem minden. Ide-oda való bolyongásomban Ohio állam déli részébe jutottam, itt azonban pénzem már teljesen elfogyott, úgy hogy nem birtam magamon segíteni és közel álltam a kétségbeeséshez. Ekkor valahol meghallottam, hogy Daytonban szakmámba vágó munkám akadhatna.

Legforróbb vágyam volt tehát, hogy Daytonba juthassak. De hogyan utazzam oda, mikor egy cent sincs a zsebemben? Titokban föllopódoztam egy éjjeli vonatra (kegyetlen hideg este volt) és szerencsémre nem is vettem észre a vonat elindulásáig. Bátorságom nőtt; biztosan reméltem, hogy sikerülni fog a kalauzt reábirnom, hogy magával vigyen mint ingyenutast.

Ki is fejtettem minden ékesszólásomat; még a kö is meglágyult volna szavaimra. De a kalauzt, a ki a menetjegy fölmutatását kívánta tőlem, nem birtam meglágyítani. A mikor pedig kijelentettem, hogy semmi pénzem sincs, — éppen egy föltételes megállóhelyhez értünk — megállította a vonatot, azután galléron fogott, a koci ajtájáig vezetett és egy jól irányzott rugással kilődített az ajtón. Egy órákásra repültem és kétségbeesetten föltöttem az éjszakát egy üres árulészerben. Utolsó reményem is megsemmisült tehát.

Másnap azonban fordult a koczka. A kis város, a hol oly gyöngédtelenül szállítottak le a vonatról, meglehetősen széles patak mentén feküdt, a melyen át nem régen építettek új vashidat. Ennek a reám nézve oly emlékezetes napnak a reggeli óráiban valamely véletlen folytán meglazult a hidnak egyik íve és az egész alkotmányt az a veszély fenyegette, hogy összeomlik, mielőtt szakértő segítség érkezik a vasöntődeből, a mely az egész tákolmányt készítette.

Ebben a válságos pillanatban érkeztem én czéltalan bolyongásom közben a veszélyeztetett hidhoz. Fölebredt minden erélyem. A mi technikai ismeretem volt, az mintegy hasznos utmutatásokkal bocsátotta magát rendelkezésemre. Fölejánlottam szolgálatomat a tanácstalan és teljesen megzavarodott városatyáknak. Öntudatos föllépésem nyilván bizalmat keltett bennük: elfogadták ajánlatomat, én pedig lázas buzgalommal fogtam a munkához. Fatuskókból és gerendákból sebtében összerótt állvánnyal megtámasztottam az ingadozó hidat és ezzel kerek huszezer dollárt mentettem meg az építő vállalatnak.

A leginkább érdekelt körök természetesen hálásak voltak «körültekintő és erélyes közbelépésemért», valamint «kiváló tudományos ismereteimért és szakképzettségemért», miként elismerő levelükben kifejezték. A dícsérettel elhalmozott szegény ördög az örömtől repeső szívvvel fogadta el a neki följánlott mérnöki állást a vállalatnál, a mely ezzel akarta háláját kifejezni.

Ettől az időtől fogva fokról-fokra emelkedtem; egyik sikerem a másikat érte. És most gondolják meg uraim, hogy ez a szerencsés fordulat éppen abban a pillanatban állott be, a mikor látszólag vége volt reám nézve minden reménynek. Ha a vasuti kalauz, a kit oly erősen ostromoltam könyörgésemmel, hajlott volna szavamra és magával vitt volna Daytonba, a helyett, hogy utközben kirugott a kocsiból, akkor elmulasztottam volna életemnek kedvező esélyét és ma talán követ tördelnék az ut szélén. Az az ember, a kit akkor a pokol fenekére kívántam, igazán szerencsémnek a megalapítója. Szeretnék vele még egyszer találkozni az életben.

* E rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

A milliomos elbeszélése élénk benyomást tett a jelentősekre és amerikai szokás szerint bejárta az összes hírlapokat. Ilyen hírlap-példánnyal a kezében nemsokára egy vasuti kalauz állított be a főnökéhez és izgatottan így szólt:

— Én vagyok az az ember, a ki annak idején azt a mechanikust lelöktem a vonatról. Néhány napra szabadságot kérek, hogy bemutatkozhassam, nála mint «szerencsésének a megalapítója». Alkalmat akarnék neki adni, hogy irántam való háláját leróhassa.

A főnök elmondatta magának az eset idejét és részleteit, azután megadta a kalauznak a kért szabadságidőt, emberünk pedig fölszigázott várakozással utazott Ohioba. Otthon is találta azt, a kit keresett és szépen kizárkalmazott beszédben előadta neki történetét.

Még be sem végezte, a mikor a milliomos fölugrott a helyéről és elégedett mosolylyal az arcán, mind a két kezét nyújtotta neki.

— Rendkívül örülök, — így kiáltott föl, — rendkívül örülök! Már évek óta vágyódtam erre a találkozásra.

— Magam is úgy vagyok vele, — felelte a kalauz, a kinek az egész arca sugárzott.

A milliomos pedig vidáman dörzsölte a kezét és folytatta:

— Ön persze csak eszköz volt a gondviselés kezében, a melynek többféle módon iparkodtam hálámat kifejezni. Ellenben a kirugás kizárólag önnek a személyes érdeme volt, a humoros diszítés egy neme, a mely nélkül szinte nagyon is tragikus színezete lett volna annak a tettnek, hogy egy kiéhezett, hiányosan öltözött szegény ördögöt kidobott a zord téli éjszakába. Ugy emlékszem, — tette hozzá kissé elgondolkozva, — hogy ön akkor jóval erősebb és súlyosabb volt?

— Ugy van, — felelte a másik. Azóta nagyon megfogytam.

— Velem éppen ellenkezőleg áll a dolog, — folytatta a milliomos. Erőm akkor nagyon fogytán volt, de azóta feltünően összeszedtem magamat. E szerint súlybeli viszonyaink is igazságos kiegyenlítést nyertek. Akkor tehát rajta!

Ezzel hirtelen galléron ragadta a meglepett kalauzt, villámgyorsan megforgatta a levegőben és lelökte a lépcsőn. E mellett még jól irányzott rugással is elősegítette repülését, úgy hogy a «szerencsésének a megalapítója» az utczáig gurult.

— Ez volt tehát a milliomos hálája, — mondotta fogsikorgatva a kalauz. — Hiába, a milliomosoknak nincs szívük a szegény emberekhez!

Dróton küldött csizma.

Mikor a székelyek először láttak távirát, el nem tudták képzelni, hogy lehet azon levelet küldeni (a közlekedés másneméről fogalmuk nem volt).

Észrevette ezt egy munkás, ki a felállításkor segédkezett; sietett is kihasználni a maga javára,

— Mi, levelet? — mondta — még pakkot is lehet küldeni,

— Ugy? Hogy? — kérdezték.

— Ugy, hogy csak föl kell rá tenni éjjel s mikor megérintik az erejét, elviszi oda, a hová éppen kell.

Kapott rajta az egyik, kinek a fia a napokban irta Szebenből, hogy küldjön neki egy pár új csizmát, mert a más elszakadt; mindjárt vásárolt egy pár új csizmát, azt föltette a drótra, hogy vigye el. A hamis munkás leste persze; éjjel szépen levette s a maga rossz csizmáját akasztotta a helyébe. A szegény székely majd oda lett bámulatában, hogy mi: egy éjjel vitte oly messzire s

reggelre még a viseltest haza is hozta! Hanem mikor egy hét múlva újra irt a fia csizmáért, a multkoriról meg egy szót sem említett, akkor mégis gyanakodni kezdett a drót hűségére. Küldött ugyan csizmát megint, de azt már nem bizta a telegráfra.

Ruthén mondások.

Hivjad Istent segítségül és láss a munkához!

A szívből Istenhez egyenes ut vezet.

Az Uristen a legjobb fogadós; tudja kívülről, kinek mit adjon.

Ha a szolgaság jó dolog volna, akkor a zsidók bérbe vennék.

— Férjhez mennél, Kata? — Mennék. — Van hozományod? — Volna valami. — Tudsz-e dolgozni? — Ejnye, de sokat kívánsz!

— Megvert valaki engem, no de meg is szidtam érte alaposan. — Hallotta az? — Isten mentsen!

Kis csekélység miatt nem csinálhatott ma tésztát az anyánk. Viz volt, csak liszt és turó kellett volna.

Közgazdaság.

Budapesti piaczi árak.

Buza: Tiszavidéki 8:85 kor., fehérmegyei 8:60 kor., pestvidéki 8:60 kor., ó-becsei 8:62 kor.

Rozs: 7:10—7.— kor.

Árpa: 6:12 kor.

Zab: 7:45—7:10 kor.

Tengeri: 4:67 kor.

Az árak 50 klg.-kint, koronaértékben értendők.

Liszt: Mai átlagos jegyzések Budapesten:

0	1	2	3	4	5	6	7	7½	8
27:30	26:30	25:60	24:60	24:10	23:40	22:30	20:—	17:20	11:20
Korpa: Finom					Durva				
8:80					8:90				

Az árak koronaértékben, 100 kilogrammonként számkostul Budapesten, hajó- vagy vasuti állomáshoz szállítva értendők.

Budapesti vásárcsarnok.

A mai igen élénk forgalomban az élelmiecsikkek ára csekélységgel emelkedett, csak a leölt baromfi ára csökkent. A vidékről fölküldött hizott ludak kilóját 1 koronaért adták, a hizott kacska kilója 104 fillér. Rántani való csirke darabja 90 fillér, jércze 120 fillér, kappan 160 fillér, pulard 180 fillér, pulyka 3 korona. A fogoly darabja 140 fillér, nyul darabja 260 fillér, fázán 3 korona, vadrucza 160 fillér, őzhus kilója 160 fillér, vaddisznóhus kilója 108 fillér, gyöntyuk darabja 2 korona. Teavaj kilója 240 fillér, édes turó kilója 80 fillér, száraz turó 48 fillér, tejföl literje 80 fillér. Friss száraz tojásból 30 darabot, meszes tojásból 35 darabot olvastak 2 koronaért.

Ferencvárosi sertésvásár.

Készlet 916 drb. Érkezett 1096, összesen 2012 darab. Eladtak 1084 drbot. Maradvány 928 drb. Árak: Malacz 60—68 korona. Páronkint 120—180 kilogramm súlyban 76—84 kor., 220—280 kilós 78—86 korona, 320—380 kilós 80—87 korona. Öreg nehéz, páronkint 400—500 kilogramm súlyban 74—84 korona 100 kilogrammonként élősúlyban. Páronkint 45—50 kiló és a vételösszeg 4 százalékának elengedése mellett. A vásár lanyha volt.

Páduai Szent Antal Nagy Képes Naptára

az 1902-dik évre.

A katolikus magyar nép szá-
mára szerkesztette és kiadta: **Buday Aladár.**

Tartalma 212 oldal, sok szép képpel.

Egy darab ára 80 fillér és pedig posta-
bérrel együtt! 12 darab 8 korona, 50
darab 30 korona, 100 darab 50 korona.

Megrendelhető

A Magyar Néplap kiadójaválában.

Magtárak, éléskamra, pincze és padlás ellenségei

a patkányok és egerek, melyek igen sok kárt. —
előbbieket az épületek rongálásával is — tesznek
a gazdának. Ezen rablók kipusztítására, sok
fáradás után, sikerült egy teljesen méreg-
mentes szert összeállítani.

1 kis adag ára 1 kor. 1 nagy adag 2 kor.

Uradalmak, nagyobb háztartások és községek részére

15 nagy dobozt 30 kor. helyett 20 kor.-ért
bérmentesen szállítok.

HUSZÁR A.

vegyilaboratorium

Budapest-Ujpest, Templom-tér 20.

Aratás előtt ajánlatos az udvarhelyisége-
ket e férgéktől kitisztítani.

Készpénz-kölcson

birtokokra és házakra,

a valódi becsérték háromnegyed részéig. II helyre is, 20-60 évi
törlesztésre. Birtokos fölmondhat bármikor, pénzintézet nem.
Lebonyolítás 14 nap alatt. Konvertálás bélyeg- és ille-
tekmentes. Semmi előleges költség. Beküldendő csakis
telekkönyvi kivonat, valamint kataszteri birtokismárolat.

Ingtalan- és Jelzálog-Forgalmi-Intézet,

Budapest. VI., Váci-körut 39.

STOWASSER J.

cs. és kir. hangszergyáros, a cs. és kir.
hadsereg és a m. kir. honvédség szállítója.

Budapest, II., Lánchíd-utca 5. sz.

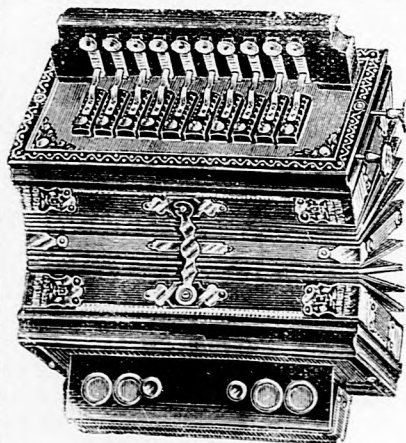
Hegedük vonóval 3 frtól 15 frtig. Mesterhegedük vonóval 15 frtól
300 frtig. Gordonkák vonóval 10 frtól 150 frtig. Nagybőgők
vonóval 20 frtól 100 frtig. Fuvolák 2 frtól 100 frtig. Szárny-
kürtök 14 frtól 20 frtig. Czimbalmok 35 frtól 300 frtig. Ősi
magyar tárogatók szabadalmazva 20 frtól 60 frtig. Elpusztíthat-
lan, kitűnő erős hangú harmonikák, utólérhetetlen erős hanggal
és tartóssággal 3, 4, 5, 6, 8, 10 frtól 80 frtig. Templomi és más
zenekarok részére

fuvó- és vonó-hangszerek

előnyös fizetési feltételek mellett, legjutányosabb árban szállít-
tatnak.

**Harmonika-
árjegyzék
külön
kérendő.**

**Nagy képes
árjegyzék
ingyen és
bérmentve.**

A darnói tárgysorsjáték

jövedelme egy. Szűz Mária tiszteletére építendő plébánia-
templom javára fog fordítani. Ugyanezen jövedelemből
egy örökös szentmise-alapítvány is fog letéetni a jó-
tékony célú előmozdítóért. A ki tehát darnói sorsjegyet
vesz, annak része lesz a legszebb alamizsnában és éven-
ként — holtá után is — egy örökös szentmisében. Lehet-e
pénzünket jobb és hasznosabb célra fordítanunk?

A sorsjáték a fenti ígéretekkel együtt az
egyházi és világi hatóság, valamint a tem-
plomépítő - bizottság ellenőrzése alatt áll.

A húzás 1901 december hó 15-ére halasztatott.

Főnyeremények: ezüst asztalkészlet (2000 K),
szobabutorzat (1000 K), aranyóra aranyláncszal
300 K) stb. Lásd a játéktérvet, melyet az alulírott
hivatal bárkinék megküld. — Ugyanott kaphatók
sorsjegyek is.

Egy sorsjegy ára 1 korona.

Öt sorsjegy ajánlva és bérmentve 4 korona
35 fillér. — Öt sorsjegynél kevesebbet nem
küldhetünk, ennyit többen együtt is megren-
delhetnek. — Tíz sorsjegy ára ajánlva és
bérmentve 8 korona.

— A húzási lajstromot minden megrendelő megkapja. —

Darnó (Mosonmegye).

A plébánia hivatal.